

České slovo

Relativita strategie

Mohlo by se nám zdát, a asi bychom nebyli daleko od pravdy, že Gorbačov se cítil v Bonnu lépe než v Moskvě. Když pro nic jiného, tak alespoň proto, že v Bonnu nebyl Ligačov. Zde byl obklopen lidmi, kteří jsou ochotni vsadit, i když s jistou opatrností, na jeho kartu. Mohli bychom dokonce tvrdit, že Gorbačov má víc sympatizantů v Bonnu a v obchodních průmyslových kruzích Spolkové republiky než má doma.

O všem, co Gorbačov dělá, se referuje ve svobodném světě způso-

ZDENĚK ŠEDIVÝ

bem, který musí uvést rozumné lidi v úžas. Všem, co říká, se připisuje enormní význam. Tisk často spekuluje nebo referuje o věcech, o nichž se sice mluví, které však často ani neexistují. Po Potěmkinových vesnicích máme dnes také potěmčinu. Západní tisk vytváří nesprávné veřejné mínění a veřejnost je referováním o gorbačovismu vyloženě obelhávána. Je rozhodně na místě podporovat v Sovětském svazu pozitivitu. Na druhé straně je ovšem nutno se ptát, co vlastně tato pozitivita znamenají v životě sovětského občana a co znamenají pro ostatní svět. Západní veřejnost musí znát pravdu. Bude-li balamucena, obelhávána, budou-li se jí nasazovat brýle mámení tak jako až dosud, pak je svět na cestě být ohrožen typem Gorbačovova komunismu mnohem více než byl dosud ohrožen raketami s atomovými náložemi. Gorbačovismus je nová dezinformační zbraň, která ve svých důsledcích je daleko ničivější než by mohla být exploze atomové nálože.

Svobodný svět až dosud vždy dbal na vyváženost ve vojenských záležitostech. Nyní je však na prahu pokusu propadnout klamu. Sám dělá reklamu zlu, a to způsobem, že to ohrozuje jeho nejvlastnější zájmy. Nikdy nesměl ani na chvíli zapomenout na to, že Gorbačov a s ním i všichni ostatní komunisté jsou přesvědčení o tom, že komunismus je jediný způsob jak vést člověka k lepší, samozřejmě komunistické budoucnosti.

Gorbačov, obdivovaný a líčený západními sdělovacími prostředky jako člověk rozumu, s ním je možno mluvit a dosáhnout dohody, je oproti svým předchůdcům první, kdo chce lepší komunistickou budoucnost dosáhnout za pomoci těch, jejichž likvidace byla, až na další, odložena někam do budoucnosti. Jeho perestrojka nebude a také nemůže fungovat. To on ví a je to také jasné každému, kdo se zabývá studiem Sovětského svazu. Co však slouží jeho zájmům je glasnost, kterou používá v zahraniční politice s velkým úspěchem, aby získal finanční a technickou pomoc, a doma pak v zápasu s opozicí. V nynější době mu jde především o enormní pomoc svobodného světa, která by mohla být obdobou pomoci, kterou Sovětský svaz dostal od spojenců v době druhé světové války v rámci smlouvy o půjčce a pronájmu. Jinými slovy jde v podstatě o to, aby svobodný svět vyráběl a komunismus bude již koncovat sám. Jiná cesta zatím není. Ideologie Velké říjnové revoluce nevytvořila až dosud nic kromě koncentráků. A nic také nenásved-

Dokončení na str 2

Jakeš: Strana musí stát v čele

QUO USQUE TANDEM

Oba projevy, které generální tajemník Miloš Jakeš pronesl na 14. zasedání Ústředního výboru KSČ ve dnech 14. a 15. června v Praze, byly směsí slibů, pohrůzek, kritiky a příkazů. S jedinou kladnou výjimkou. Tou bylo oznámení, že po dubnových jednáních mezi čs. vládní delegací a delegací Vatikánu se podařilo (podle Jakeše prý díky pružnějšímu přístupu vatikánské delegace) dosáhnout dohody o obsazení biskupství v Litoměřicích a v Olomouci a arcibiskupského místa v Trnavě. Vatikán také dodatečně předložil návrhy na obsazení diecézí v Nitře a ve Spiši, které příslušné čs. orgány posuzují.

„Celkově však třeba konstatovat,“ řekl Jakeš, „že tvrdý přístup Vatikánu trvá. Pokračuje diskriminace duchovních, sdružených v Pacem in terris. To je třeba vidět a tím důsledněji pokračovat v uskutečňování politiky vůči věřícím a církvím v duchu naší ústavy. Věřící jsou řádnými a rovnoprávními občany v naší zemi. K uspokojování náboženských potřeb jim nejsou kladeny překážky,“ nesydlěl se Jakeš prohlásit. S obavami se musí číst jeho věty: „Co však tolerovat nebudeme, je činnost

nezákonných církevních struktur. Nejde jim o náboženství, ale o jeho zneužití pro politické cíle, což je v rozporu se zájmy samotných věřících.“

Jakeš ve svých projevech mluvil hodně o úkolech a doslova řekl: „A tím hlavním je, aby strana stála v čele změn a neztrácela kontrolu nad vývojem událostí.“ V Jakešově pojetí strana nejsou členové strany, nýbrž současné vedení strany, dosazené sovětskými tanky v roce 1968. Na členstvo totiž není spolehnouti, neboť, jak Jakeš řekl: „Nelze přehlížet, že i ve straně mezi komunisty se v jejich názorech a jednáních promítají některé složité současně doby. U některých členů se projevuje nejistota, způsobená tím, že je nutno v mnohém změnit pohledy a přístupy k řadě otázek dalšího rozvoje socialismu a k uplatňování vedoucí úlohy strany. Působí zde také obavy z vývoje v Polsku a v Maďarsku, kde dochází k závažným změnám v postavení strany ve společnosti. To má vliv na to, že i ve straně se u některých členů projevují obavy z budoucího vývoje a v důsledku toho vyčkávání a pasivita.“ Na

jiném místě prohlásil Jakeš: „Je třeba, a to je zvláště důležité, pozvednout znovu sebevědomí komunistů. Nemáme s e za co stydět. Není žádného důvodu k pesimismu a k nihilismu, který se ukrývá i mezi členy strany... Je třeba nešířit skepsi...“

Jakeš si stěžoval, že na řadové komunisty „působí i nadále zahraničně-politické faktory, zesilující nepřátelská propaganda. Bez vlivu nejsou ani procesy, které probíhají v socialistických zemích. A pokud se toho týče, jednoznačně zastáváme stanovisko,“ oznámil Jakeš, „že každá země má právo vycházet při určování své politiky z vlastních podmínek.“ Jenže v daném případě Československa myslí Jakeš tou zemí a právem zastávat její stanovisko sebe, Fojtíka a Hoffmanna. Druhých se neptá. A jestliže se druzí — například nezávislé občanské iniciativy ozvou, pak „všude tam, kde by došlo k narušení veřejného pořádku a zákonů našeho státu, k protispoločenským činům, je třeba rozhodně zakročit.“ Co je narušení veřejného pořádku a zákonů rozhoduje ovšem zase klika Jakeš, Fojtík, Hoffmann a jejich policie.

(Dokončení na straně 2)

Tryzna za čínské studenty v Praze

Dramatické události v Číně se v Československu sledovaly s velmi pozornou účastí. Především v řadách stoupenců nezávislých občanských iniciativ, kteří si uvědomovali, že vývoj ve vzdálené Číně se blíže dotýká v konečných důsledcích i Československa. Hrůzný, krvavý závěr události vyvolal ve veřejnosti vlnu protestů a nejvíc mezi studenty a mladými lidmi.

K budově čínské velvyslanectví v Praze začali přicházet lidé a kladli květiny k uctění památky nevinných studentů, zavražděných armádou na Náměstí nebeského míru v Pekingu. Od pondělí 5. června se na Karlově mostě v Praze scházeli studenti a mládež k tryzně, která byla výrazem úcty k památce zabitých čínských studentů. Rozvinuli velký černý flór s červeným nápisem Čína. Zapálili svíce a vyslechli 23. žalm z bible. Po minutě ticha se rozešli. Byli dohodnuti, že se zúčastní pietního aktu i v příštích dnech a že každý den v 18 hodin budou klast květiny před čínským velvyslanectvím. Když tak učinili ve středu 7. června, příslušníci Veřejné bezpečnosti vyžadovali předložení občanských průkazů. Od 19 hodin se opět konalo shromáždění na Karlově mostě, na něž někteří účastníci přinesli transparenty. Na jednom byl nápis Dnes Peking — zítra Praha. Na jiném transparentu byl nápis Čína, napsaný čínskými znaky. Po recitaci čínské básně promluvil evangelický bohoslovec. Shromáždění vyslechlo text základního prohlášení Charty 77. Opět se pokračovalo v podpisování petice. Policie do průběhu tržny nezasáhla. Ponechala volný průběh i čtvrtému a pátému shromáždění, ale v sobotu, kdy se mladí shromáždili k tryzně nejprve ve 14 hodin a později v 19 hodin, příslušníci Veřejné bezpečnosti, posílení příslušníky Státní policie, vyzvali přítomné, aby se legitimovali, konfiskovali transparenty, květiny, filmy a podpi-

sové archy, adresované velvyslanectví Čínské republiky. Dva aktivisté, kteří četli prohlášení Charty a Nezávislého mírového sdružení, byli zadrženi. Petici podepsalo přes tisíc lidí. O půl deváté večer se shromáždění v klidu rozešlo. V neděli se konalo naposled. Také Brno se ozvalo protestními akcemi. V pátek 9. června večer se konala tryzna u morového sloupu na náměstí Svobody. Policie — Veřejná bezpečnost — kontrolovala u některých účastníků občanské průkazy, odstraňovala zapálené svíce, vyhrožovala předvedením, ale shromáždění nerozhodla. Zásah odůvodňovala tím,

že jde o nepovolené shromáždění. Charta 77 vydala proti brutální likvidaci pokojného shromáždění v Pekingu protestní dopis, adresovaný čínskému velvyslanectví v Praze. Dopis šel osobně doručit mluvčí Saša Vondra, ale pracovníci odmítli dopis převzít. Byl odeslán poštou. Demokratická iniciativa vydala 6. června prohlášení, v němž kritizovala Rudé právo za to, že o demonstracích v Pekingu přinášelo jen zprávy oficiálních čínských zdrojů, aniž uveřejnilo pohled z jiné strany, což je zneužití monopolního způsobu referování, proti němuž Demokratická iniciativa silně protestovala.

Dialog mezi komunisty

V Klubu za socialistickou přestavbu Obroda v Praze se soustřeďují většinou, ne-li výhradně, bývalí členové komunistické strany, kteří byli po sovětské invazi ze strany vyloučeni pro účast na Pražském jaru. Dne 18. května se v Praze sešel rozšířený přípravný výbor Obrody, jehož členové Menzl, Kabrna a Kolmistr podali zprávu o jednání, které měly se zástupci Ústředního výboru KSČ Bouchalem, Skalickým a Cihlářem. K setkání došlo 4. května. Z jednání vyplynulo, že rozporné názory na četné základní otázky dalšího rozvoje demokratické přestavby socialismu i na otázky minulého vývoje naší země trvají. Důležité je, že však pokračuje dialog, který může být oboustranně prospěšný, budou-li partneři respektovat fakta a argumenty o naší reálné situaci a učiní jediným kritériem zájmu skutečný, všestranný prospěch našich národů.

Členové rozšířeného přípravného výboru na zasedání 18. května po diskusi o setkání dne 4. května přijali stanoviska k problémům přestavby a ve své souvislosti uvedli, že „nemůžeme se izolovat od obecných podstatných

rysů nynějších historických proměn v celém socialistickém společenství“. K vývoji od roku 1945 konstatují: „Podstatou tohoto vývoje bylo střetávání demokratického a humanistického pojetí socialismu se stalinovskými totalitními deformacemi, které nebyly jen importem zvenčí, nýbrž i produktem domácích dogmatických tendencí v politice KSČ a státu. Uplně odhalit všechny projevy stalinismu v teorii a praxi je jednou ze základních podmínek pochopení nezbytnosti, hloubky a revolučnosti naší přestavby.“ Členové Obrody: „Za nedílnou součást demokratického a humanitního dědictví československého socialismu považujeme antistalinskou základnu obrodného procesu šedesátých let.“ Po odsudku sovětské invaze z roku 1968, jejíž důsledky odčinil považuje Obroda za svatou povinnost všech pokrokových demokratů, socialistů a komunistů u nás i ve světě, se konstatuje: „KSČ jako politická síla, která od února 1948 nese odpovědnost za rozporné výsledky socialistického vývoje a za zaostrávání státu a společnosti za

(Pokračování na straně 2)

Ve světě, který se nás nejvíce dotýká, se překotně valí události. Je neobvykle nesnadné zachytit vývoj až k nejnovějším událostem. Mnohé z toho, co se v komunistické části Evropy a v Číně děje, není zdaleka ukončeno a důsledky tohoto dění lze těžko předvídat. Mnohé, co se připravuje na červen, je zahaleno stejnou nejistotou.

Je to především Čína, která musí být z tohoto hodnocení vypuštěna. Tamější vývoj, průběhem nepředstavitelně hrůzný, se vymyká snaze o zhodnocení.

MOJMÍR POVOLNÝ

Jedno je však jisté. Pod komunistickým světem je země v pohybu. Samy jeho základy jsou posouvány silami, s jejichž vehemencí komunistická nauka nepočítala, a jsou posouvány směrem, který odporuje jejím závěrům a nesplněným slibům.

Na některých místech se komunistické aparáty snaží tento pohyb zastavit. Na jiných se na něj napojují, aby jej svedly na kolej pro sebe bezpečnou a aby se jim moc nevymkla úplně z rukou. A někde, jako v Československu, jej ignorují v klamném domnění, že jde o přechodný jev, vyvolaný hrstkou nespokojenců a zahraničními centrami, se kterými si režim vždycky dovede poradit.

Historické analogie jsou nebezpečné, ale jak se v roce 1989 tváří v tvář tomu, co se děje v komunistickém světě, ubránit vzpomínce na rok 1789 ve Francii? Podrobnosti tohoto srovnání jsou ovšem radikálně odlišné, ale jeho struktura tak docela nesouměrná není: koncentrování a nekontrolovaná moc, vyloučení všech kromě malé skupiny z účasti na vládě, privilegia na jedné straně a diskriminace na druhé straně, nevykonnost obsolentního hospodářského systému, nedůvěra mezi lidmi, nejistota z toho, co přinese zítřek.

Když čínští studenti obsadili 4. května Náměstí nebeského míru v Pekingu, jak si nepřipomenout 6. říjen 1789, kdy si pařížský lid přišel pro Ludvíka XVI. do Versailles? At bude výsledek jakýkoliv, historické varování všem komunistickým vládům a zejména těm, kteří zůstávají slepí a hlouzí přáním a tužbám jim dočasně poddaných, je mimo diskusi. Nebolelo by nás tolik, kdyby je přehlíželi na vlastní riziko. V Československu je však Jakešovo vedení přehlížející na účet celého národa, jeho blaha a budoucnosti.

Zatímco v Sovětském svazu Gorbačov otvírá okna Kremli, aby slyšel, co si lidé v jeho říši myslí, a dříve, aby jich jimi aspoň pár pustil k moci; zatímco v Polsku proběhly první svobodné volby od konce druhé světové války aspoň od jedné zákonodárné komory; zatímco v Maďarsku se chystá nová ústava bez vedoucí úlohy komunistické strany a nezávislé politické strany jsou legalizovány, v Československu se předstírá jakás takás hospodářská reforma, která je i podle režimních národohospodářů odsouzena k neúspěchu, a jakákoliv politická reforma je à priori odmítána jako útok na to, čemu KSČ eufemisticky říká „naše socialistické zřízení“.

Quo usque tandem — jak dlouho ještě?

(Dokončení na straně 2)

QUO USQUE TANDEM

Dokončení ze str. 1

Jak dlouho potrvá dnešnímu vedení KSČ, než prohlédne, že tak jako všude jinde komunistický politický, hospodářský a sociální systém selhal a že je jeho povinností, pokud dosud jaký smysl pro odpovědnost má, otevřít dveře alternativám, které uchrání československý lid dalšího zaostání?

Komunistům v Praze a v Bratislavě by neuškodilo, kdyby si v jubilejním roce Francouzské revoluce přečetli knížku Georges Lefebrea *Quatre-vingt-neuf (Osmdesát devět)*. Nepochybujeme, že i v KSČ jsou lidé, kteří vědí, že komunistická ideologie je pod jejich inteligenci a komunistické zřízení pod jejich důstojnost. Siločáry české a slovenské historie a kultury jsou v zásadním rozporu se siločarami komunistické teorie a praxe a nikdy se s nimi nesmíří. Dnes už není pochyby, kdo v tomto velkém sporu převáží.

Relativita strategie

Dokončení ze str. 1

čuje tomu, že nastala doba, kdy by tato ideologie mohla sama zajistit lepší zítřek svým poddaným. To se může podařit, a to jen do jisté míry a s velkou pomocí toho světa, který se tato ideologie až dosud pokoušela vždy jen zlikvidovat.

Nedělejme si proto žádné iluze. Gorbačov nechce jít k jinému cíli, naopak chce jít jen ke svému cíli, ale jinou cestou. Komunismus se nevzdal svého hlavního cíle, totiž globální dominance. Rozdíl je pouze v tom, že tentokrát Gorbačov chce jít k tomuto cíli za vydatné pomoci svobodného světa. Jsme tedy na začátku etapy, kterou Lenin označil jako dobu, kdy kapitalistický svět dodá Sovětům provaz, na němž ho Sověti oběsí.

DĚKUJEME TĚM PŘEDPLATITELŮM,
KTERÍ JIŽ VYROVNALI PŘEDPLATNÉ

Dialog mezi komunisty

Dokončení

jinými evropskými zeměmi, podnes monopolně vládne a chápe svou vedoucí úlohu především jako upevňování své moci nad ostatními občany a celým veřejným děním. V naší zemi byla tradicí pluralitní demokratická soustava politických sil a společenských proudů. Monopolní moc jedné strany je spjata jen s obdobím socialismu ve stalinském totalitním pojetí. V nových podmínkách přestavby se stává anachronismem. (...) KSČ si může uchovat své inspirující a organizátorské poslání v naší společnosti ne již jako monopolně vládnoucí síla, nýbrž jako demokraticky formovaná a politickému soutěžení podrobená složka pluralitního spektra obrozené socialistické společnosti. V tomto spektru je třeba počítat s plnoprávností všech nově vznikajících občanských seskupení, nezávislých iniciativ, klubů a jiných sdružení. (...) Také náš Klub s vyhraněným programem demokratického socialismu považujeme za jednu z občanských iniciativ. Jestliže většinu jeho členů tvoří nyní bývalí reformní komunisté a jejich přátelé, neznamená to, že se chceme sektářsky uzavírat. Naopak, chceme být platným partnerem a oponentem ostatním neformálním sdružením, stejně jako oficiálním strukturám."

Stanoviska, s nimiž Obroda reformních komunistů poprvé přichází na veřejnost, nejsou konečná. Pracuje se na podrobných programových zásadách, které budou zanedlouho uveřejněny.

Nejdůležitější novinkou ve stanoviscích je, že se reformní komunisté zřikají vedoucí úlohy komunistické strany Československa a obnovují rovnoprávnost politických stran a nezávislých iniciativ.

Sociální demokraté sněmovali

Na čtyřicet delegátů a několik desítek hostů se zúčastnilo XXIII. sjezdu Čs. sociální demokracie, který se konal ve dnech 9.-11. 6. v Heidebergu. Zvýšený mezinárodní zájem o politický vývoj se projevil mimo jiné tím, že západoněmecká SPD delegovala na sjezd člena svého prezidia, poslance W. Rotha, který v závěru dvacetiminutového projevu vyslovil pevnou naději v obnovu pluralitní demokracie v Československu. Potleskem kvitovali delegáti také pozdravné poselství Čs. strany národně sociální, které sjezdu došlo. V tajném hlasování zvolili existující sociální demokraté nový třicetičlenný ústřední výkonný výbor. Odstupujícímu předsedovi dr. Vilému Bernardovi bylo uděleno čestné předsednictví; jeho nástupcem se stal dosavadní tajemník strany dr. Karel Hrubý ze Švýcarska. (PL.)

Kardinál František Tomášek devadesátiletý

Kardinál František Tomášek, arcibiskup pražský, primas český, se 30. června 1989 dožívá vzácného, požehnaného věku devadesátiletí. Nikoli vahou svých významných hodností a titulů, nýbrž léty neohroženého boje za práva věřících všech konfesí a vůbec za práva všech občanů, se domohl postavení vysoké morální autority v československém veřejném životě a je osobností, která je s respektem uznávána a ctěna i v zahraničí.

Zhruba polovinu svých devadesátiletých let naplnil klidným životem kněze a profesora na teologické fakultě v Olomouci, kde byl posléze ustanoven světícím biskupem. To už bylo v době, kdy církvi a jejím představitelům nastalo utrpení. Čím vyšší hodnost, tím větší utrpení. Neušel mu ani biskup Tomášek. Bvl komunisty internován, po čase propuštěn, ale s určením pracovat jako traktorista v JZD. Zase chvíli trvalo, než byl poslán do Moravské Hůzové jako administrátor fary. Když bylo zapotřebí v roce 1962 obeslat českým biskupem II. vatikánský koncil, byl tam poslán Tomášek. Ovšem biskupem byl jen za pobytu v Římě, když se vrátil do Prahy, už nebyl biskup, ale zas jen venkovský farář. Poté, když režim vyhnal kardinála Berana do exilu, papež Pavel VI. jmenoval dr. Tomáška apoštolským administrátorem arcibiskupství v Praze. V nadcházející době tání sledoval Tomášek nadějný vývoj a podporoval cíle Pražského jara. Proto musel pokládat za smutnou povinnost dopis, který s jeho podpisem v čele, poslali biskupové Alexandru Dubčekovi, vyjednávajícímu se Sověty v Černé při Čopu. Ujišťovali, že se za něj modlí. Tehdy, po

sovětské okupaci, v nejhorší době, začala Tomášková osobnost prudce vyrůstat. Neváhal a po smrti Jana Palacha šel na jeho pohřeb přečíst prohlášení biskupů, položil k rakvi květy a pomodlil se. S kardinálem Beranem se naposled viděl v roce 1969, kdy se zúčastnil pouti do Říma k 1100 výročí smrti sv. Cyrila. V Praze se stal vedoucím Úřadu pro církevní záležitosti Karel Hruža, s nímž Tomášek — už jako kardinál a arcibiskup — sváděl neustálé boje. V roce 1977 protestoval proti zneužívání Katolických listů, protestoval proti soudním procesům s kněžími i s laiky, protestoval proti křivdám, jimž byla církev soustavně vystavována. Posílal protesty vládě, parlamentu, ale protestoval marně. Málokdy se dočkal odpovědi, nicméně v obhajobě stíhaných nepolevoval. Veřejnost o tom věděla a v kardinálovi viděla zastávce pronásledovaných a utiskovaných.

Vláda nedbala, považovala Tomáška i církev za odbytou, přežilou záležitost. K probuzení došlo, když v roce 1985 na obrovské pouti na Velehradě byl Tomášek oslavován ovacemi a zástupce vlády pozdraven pískotem. Nastala jiná situace. Ještě víc se morální postavení kardinála Tomáška pozvedlo, když svou autoritou podepřel petici moravských katolíků, kterou podepsalo přes 600 000 občanů. V čs. veřejném životě se náhle vynořila osobnost se silnou morální autoritou, kterou uznávají i vysocí zahraniční reprezentanti, přicházející do Prahy na oficiální zájezdy. Svými návštěvami v Arcibiskupském paláci v Praze zdůrazňují, jaké úcty u nich nebojácný, neohrožený bojovník v sutaně požívá. Po zásluze a právem.

Jakeš: Strana musí stát v čele

(Pokračování ze strany 1)

Jakeš se ve svém projevu ovšem nemohl vyhnout přestavbě, zřejmě už ani proto ne, že je to téma zřejmě diskutované i v členstvu KSČ. „Vyskytnují se otázky, co doposud přestavba přinesla. Při jejich posuzování je třeba vidět, že nový ekonomický mechanismus zatím nefunguje. Jsme vlastně v přípravném období... Jsme v etapě, kdy staré přestává platit a nové ještě zcela nefunguje. Proto je nutno mít určitou trpělivost.“ Občané Československa měli s vedením KSČ trpělivost přes čtyřicet let. Kolik desítek let ji ještě mají mít než zjistí, že se i nová přestavba neosvědčuje?

„Program přestavby a demokratizace sotva budeme moci uskutečňovat v ideálních, klidných podmínkách. Jsme vystaveni velkým tlakům a přímým útokům zvenčí. Projevují se snahy zneužívat proti nám závěrečný dokument vídeňské následné schůzky, jak to ukázalo Informační fórum v Londýně a probíhající Konference o lidské dimenzi v Paříži. Buržoazní propaganda vyvíjí značné úsilí k tomu, aby přispívala k šíření skepse a pochybností nad perspektivností socialistické výstavby a socialismu jako společenského řádu.“ Buržoazní propaganda? Od kdy jsou knitické hlasy z Maďarska buržoazní propaganda?

Nelze opominout — neboť je pro situaci příznačná — Jakešovu poznámku o Číně: „Se zvýšeným zájmem v naší straně a veřejnosti se setkaly události v Pekingu a dalších čínských

městech. Vyjadřujeme přesvědčení, že KS Číny se podaří vzniklé problémy překonat. Přejeme jí úspěchy při řešení složitých úkolů upevňování a dalšího rozvoje socialismu v této velké, zprátené zemi.“ V Číně, jak celý svět s hrůzou zjišťuje, se po nelidském zmasakrování tisíců studentů nyní řeší „složitější problémy upevňování“ politickými popravami. Celý svět protestuje, v Praze jim k tomu Jakeš přeje úspěchy.

Vatikán k Jakešovu projevu

Ve vatikánských kruzích se k Jakešovu prohlášení o spolupráci s církví uvádí, že by bylo zapotřebí jmenovat v Československu mnohem víc biskupů, než oznámil Jakeš, aby se konečně abnormální situace církve urovnala. Vatikán se už před 18 měsíci při jednáních s čs. vládními činiteli dohodl na tom, že se členství v Pacem in terris nebude pokládat za překážku při jmenování biskupů. Přes tuto dohodu se podařilo vysvětlit jen jednoho biskupa a dva pomocné biskupy. Jakeš se snaží ličením vatikánského postupu odvrátit pozornost od neústupného stanoviska čs. vlády, která je za to ve svobodném světě kritizována. Svádí na druhé, co sám provádí. Vatikánský velvyslanec, msgr. Colasuono navštíví koncem června Prahu, aby se zúčastnil oslav 90. narozenin kardinála Františka Tomáška.

České slovo

NOVINY ČESKOSLOVENSKÉHO EXILU

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 637 70 96 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: *České Slovo*, Postfach 86 06 04, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: *České Slovo*, Postfach 86 06 04, D-8000 München 86.

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%, Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, Clemensstr. 27, München 5 (Druckerei).

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle země), cena jednotlivých výtisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: *Commerzbank, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373*. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvýšte tedy, prosím, zaslano platbu o 5 DM.

Poštovní konto: *České Slovo, Dr. A. Beneš, Nr. 431 04-806, Postschekamt München*.

Předplatné lze uhradit čekem, „Money Orderem“ nebo též v dopise příslušnému zástupci.

Zástupci Českého Slova

a roční předplatné v jednotlivých zemích:

AUSTRÁLIE: lodí 20 \$A, letecky 30 \$A

František Nový, Mount Compass, S. Australia 5210

DÁNSKO: 90 DKr.

FRANCIE: 75 Fr.

Alois Čížek, 37 Av. J. Segrettin, F-93220 Gagny, tel.: /11 43882466

JIŽNÍ AFRIKA: lodí 25 Rnd., letecky 33 Rnd. Jiří Nechytil, 9 Bushuan Rd., West Turfontein Johannesburg, South Africa

KANADA: lodí 14 \$ Can., letecky 17 \$ Can. P. a L. Stanislav, 1723-58 St. N.E., Calgary, Alta. T1Y 1M8

NORSKO: 90 Nkr

RAKOUSKO: 155 ÖSch.

K. Pecháček, Schiessgraben 5, 2500 Baden-Leesdorf Sparkasse Baden, Kt.Nr. 0001-112 853

ŠVÉDSKO: 90 Skr.

Radomír Talpa, Box 412, S-20124 Malmö

ŠVÝCARSKO: 24 ŠFr.

Ilija Pitner, Wallrüttistr. 88, CH-8404 Winterthur

USA: lodí 13 \$, letecky 16 \$

L. Drobilková, 555 Mt. Prospect Ave., Apt. 2D, Newark, NJ 07104

VELKÁ BRITÁNIE (IRSKO): 8,00 UK liber

Luštění záhad nebo pomozte chytit anonymy

Každoročně nám pošta předá předplatné, poukázané poštovní poukázkou, ale na poukázce chybí jméno a adresa odesílatele. Kdysi nám poštovní služba pomáhala v pátrání po zapomenutém odesílateli, ale nyní nás nechává chladně na holičkách. Nezbyvá, než abychom se obrátili na své čtenáře a poprosili je o spolupráci.

Začneme zvláště delikátním případem, kdy neznámý dárc — bez použití svého konta — nám poslal dne 5. června 1989 25 DM. Číslo, které vytiskl komputer (čili jde o větší město) a které objeví i na svém ústřížku je: 1909-0045. Na poukázce není ani místo odeslání.

V dalším jde o majitele kont, kteří přeceňují naše vědomosti. Potřebujeme jejich jméno a adresu, i když jsme za poukázané peníze vděční:

Postgriokonto Nr.:

86982-606, odesl. z Frank./M. dne 30. 1. 89 (25 DM); 3242 38-508, odesl. z Köln 9. 2. 89 (25 DM); 461101-502, odesl. z Köln 27. 2. 89 (25 DM); 374308502 odesl. z Köln 30. 3. 89 (25 DM); 3399 67-604 odesl. z Frankf./M. 3. 5. 89 (25 DM);

Deutsche Apotheken-u. Ärztebank Köln, nám poukázala 9. 3. 89 na Postgriokonto 30 DM, podpis odesílatele zmizel však v sutěru, takže čouhají jen markantní čáry. Konto předplatitele: 0002079925.

V druhé polovině roku budeme muset připomínat zaplacení předplatného. Ulehčete nám práci a napište nám zřetelné jméno a adresu, abychom mohli doplnit platby. Majitele uvedených kont prosíme o krátkou zprávu. Díky. Administrace

Křesťansko-demokratická unie střední Evropy

Ve Vídni skončila 26. května třídní konference křesťansko-demokratické internacionály. Delegáti se usnesli, že obnoví činnost křesťansko-demokratické unie střední Evropy. Příští sjezd bude v Budapešti. Československo bylo ve Vídni zastoupeno exilovými mluvčími někdejší čs. lidové strany, protože pozvání reprezentanti z Československa nedostali výjezdní povolení. Maďarsko a Polsko bylo zastoupeno delegáty z domova.

Vzpomínková slavnost v Liticích

V Liticích u Plzně se konala 20. května vzpomínková slavnost na americké vojáky, kteří byli před koncem války brutálně zavražděni nacisty. Před příjezdem americké delegace z Prahy položili zástupci občanských aktivit na Plzeňsku na vyznačené místo kyticí květin se stuhou, na níž byl nápis „Americkým osvoboditelům — Charta 77“. V čele americké delegace byl velvyslanec Niemczyk, který k početné shromážděným občanům česky promluvil. Po odjezdu delegace, ač šlo o oficiální akt, který měl důstojný průběh, příslušníci Veřejné bezpečnosti začali zjišťovat totožnost některých účastníků, Michalu Vaňkovi z Plzně zabavili film.

Bratislava — Brémy

Primátor hlavního města Slovenska Bratislava Štefan Barták a brémský starosta Klaus Wedermeier podepsali v Brémách dohodu o vzájemné spolupráci. Brémy jsou již desátým partnerským městem Bratislavy.

Ve stejném duchu

(Převzato z Lidových novin, Praha, květen 1989)

Poslance našeho nejvyššího zastupitelského sboru čeká další zkouška loajality. V březnu schválili zákonné opatření předsednictva FS, rozšiřující represivní opatření v zájmu tzv. ochrany veřejného pořádku a již je čeká zákonná osnova zpracovaná v témže duchu. Přípravovaná novelizace trestního řádu, o které jsme psali již v loňském červeném čísle LN pod titulkem *Skok zpět, byla mezitím zpracována, vytištěna a na správná místa rozeslána, ba co víc — dnem 19. 4. 1989 byla projednána a schválena na zasedání předsednictva ÚV NF ČSSR pod vedením M. Jakeše.*

Rudé právo z 20. 4. 1989 o novele píše doslova: „Cílem novelizace je posílit ochranu práv a svobod občanů, zintenzívnit boj s trestnou činností, přispět k odstranění jejích příčin a zvýšit výchovný vliv trestního řízení. Přípravované úpravy vycházejí ze závěrů Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a z následných schůzek a jsou v souladu s platnými mezinárodními uhlavami.“ Posudme sami, co je na tom pravdy. Bude-li novelizace trestního řádu schválena v předloženém znění, dojde k těmto základním změnám:

1) Okruh trestních činů, u nichž již nebude třeba provádět žádné vyšetřování s právem na zastoupení obhájcem, ale pouze tzv. vyhledávání s vyloučením práva na obhajobu v přípravném řízení, se rozšiřuje natolik, že — jak důvodová zpráva připouští — bude takto projednávána celá polovina všech trestních případů. Ty pak již nebudou souzeny před senátem, ale pouze před samosoudcem z povolání. Účast občanské veřejnosti na výkonu spravedlnosti prostřednictvím soudců z lidu se tedy opět výrazně snižuje a to v době, kdy např. v SSSR se veřejně diskutuje o zavedení porotních soudců a o celkovém posílení prvků demokratizace a práv obhajoby.

2) Jako důkazy použitelné i bez nového provedení před soudem v hlavním líčení budou sloužit i všechny důkazy „opatřené“ před vlastním zahájením trestního stíhání, a tedy bez účasti a kontroly obhajoby. Za důkaz budou sloužit také tzv. vysvětlení podle zákona o SNB, která nejsou učiněna pod sankcí klivé výpovědi, i zvukové a obrazové záznamy.

3) Zdravotnické orgány již nebudou vázány povinností mlčenlivosti a ochrany soukromí pacienta. Budou naopak povinny orgánům trestního řízení vydat zdravotnickou dokumentaci nebo podat na vyžádání zprávu, což dosud mohou činit pouze v rámci soudně znaleckého posudku pod znaleckým slibem.

4) Zadržení občana před uvalením vazby, které je dnes přípustné maximálně na i tak nepřiměřenou dobu 96 hodin, bude nyní možné pravidelně na 5 dní a v „odůvodněných případech“ na dobu 7 dní! Důvodová zpráva tento nevidaný zásah do osobní svobody argumentuje tím, že „dosavadní lhůta nelze v mnoha případech z různých objektivních příčin dodržet. Při překročení této lhůty není omezení osobní svobody obviněného kryto žádným zákonným ustanovením.“ Jinými slovy novela má poskytnout zákonné krytí dosavadním nezákonem.

5) Trvání vyšetřovací vazby je v platné právní úpravě omezeno na 2 měsíce s tím, že uvedená lhůta může být prodloužena jen v odůvodněných případech. Maximální doba trvání vazby není stanovena ani dnes. Novela předpokládá, že vazba jednou uvalená může bez

Hitler a Stalin před 50 lety

Na letišti v Moskvě přistál 22. srpna 1939 německý Kondor a z něho vystoupil Hitlerův ministr zahraničí, Joachim von Ribbentrop. Letiště bylo vyzdobeno nacistickými vlajkami s hákovým křížem a sovětskými vlajkami s kladivem a srpem. Sovětská vojenská kapela hrála německou hymnu a v Moskvě propukla velká sláva. Důstojníci Gestapa si podávali ruce s důstojníky NKVD. Sověští tovaryšči srdečně zdravili nacistické parteigenosse, konaly se bankety a připíjelo se na zdraví obou diktátorů. Stalin se rozplýval chválou nad Velkoněmeckou říší a Adolfem Hitlerem: „Vím, jak velice německý národ miluje Vůdce,“ tvrdil sovětský Vožd, „Vůdce je moloděc, skvělý chlapík. Proto bych teď rád připil na jeho zdraví.“ Pak Molotov přijel na zdraví Ribbentropa a netajil se radostí nad tím, že Hitler poslal do Moskvy svého ministra zahraničí, zatímco Britové a Francouzi před tím jen celkem neznámé důstojníky, admirála Draxe a generála Doumenca. „Do Mnichova šli Cham-

berlain a Daladier sami,“ prohlásil Molotov, „a koho poslali nám? Admirála Nobody a generála Inconnu.“

Týž den, 23. srpna 1939, Ribbentrop a Molotov podepsali „Smlouvu o neútočení

mezi Velkoněmeckou říší a SSSR“. Smlouva sama o sobě neobsahovala žádné nové věci. Světem otřásla především zpráva, že si Hitler a Stalin podali své krvavé ruce, ačkoliv si před tím soustavně spílali z ideologických a i jiných důvodů. A to tehdejší světová veřejnost ještě nebyla informována o Tajném společném protokolu, který byl ke smlouvě připojen. Týkal se „ohraničení oboustranných zájmových sfér ve Východní Evropě“. Diktátoři si rozdělili Polsko podél hranice, určené řekami Narev,

Pozitivní v celém návrhu je pouze to, že bude dostatečně formalizován a upraven postup orgánů trestního řízení při vyšetřovacích pokusech, rekonstrukcích, konfrontacích a rekognicích (identifikace podezřelé osoby), které byly dosud ze strany orgánů SNB prováděny libovolně a improvizovaně.

Takto tedy vypadá podle Rudého práva další posílení práv a svobod občanů v souhlasu se závěry KBSE a následné vídeňské schůzky. Tak se mají realizovat mezinárodně přijaté závazky a ideje právního státu ve specifických podmínkách československé přestavby. Za doslovné ocitování stojí poslední slova z textu důvodové zprávy k novele trestního řádu: „S přijetím tohoto zákona nevzniknou nové náklady ze státního rozpočtu. Případné jednorázové náklady (např. na pořízení záznamové techniky) budou hrazeny z rozpočtů příslušných resortů. Od zvýšení maximální hranice pořádkové pokuty na dvojnásobek lze očekávat určitý finanční přínos do státního rozpočtu, jeho výši však nelze odhadnout.“ Že by nová forma samofinancování?

Jurist

Koncert, na němž to skřípalo

Pišňový festival Bratislavská lyra měl 10. června na pořadu nesoutěžní večer, v jehož druhé části účinkovala známá americká zpěvačka protestních songů, Joan Baez. K účasti ji pozvala čs. vláda a s jakými úmysly to učinila, lze si domyslet. Avšak jiné úmysly měla Joan Baez. Osobně pozvala na koncert Václava Havla s několika dalšími chartisty a členy Nezávislého mírového sdružení. Václava Havla na cestě do Bratislavy sledovalo několik aut Státní bezpečnosti. Po odpolední přátelské besedě v hotelu Forum, kde Joan Baez bydlela, dala večer čs. přátele dovést do koncertní haly svým mikrobusem a svůj doprovodný tým a hudebníky poslala v taxicích.

Po půl deváté večer předstoupila Joan Baez před bratislavské publikum. Zazpívala několik písní a potom oznámila, že byla den před tím v Gdaňsku u Lecha Walesy, jemuž zazpívala baladu, kterou zazpívá i teď — přednesla ji polsky. Když dozněl potlesk, který za to sklídila, zvolna řekla slovensky: Chcela by som venovať túto pieseň Chartě 77, Nezávislému mírovému združeniu a Petru Cibulkovi. Sotva padlo slovo Charta, ozval se v hledišti silný potlesk. Baez potom pokračovala česky: Zároveň bych chtěla přivítat své přátele z Charty, včetně Václava Havla. A opět silný, důrazný potlesk. Když po dalších písních přešla do spirituálu Oh, Freedom, poznala Joan, že je mezi svými, část publika zpívala společně s ní. Potom se omluvila, že si musí na pár minut odpočinout, ale že ji zastoupí někdo jiný, kdo taky umí zpívat. Na jeviště přišel Ivan Hoffman, bratislavský folkový zpěvák, který už dávno nesmí v Bratislavě vystupovat a občas má dovoleno zpívat na Moravě a v Čechách. Začal zpívat protestní song Nech mi nehovoria, ale po první sloce byl mikrofon vypnut a obecenstvo bouřlivě protestovalo. Hoffman se šel posadit do publika a Joan Baez oznámila, že další píseň věnuje jemu. Po přednesu dvou beatlovských písní začala na závěr vystoupení zpívat svou píseň Donna, Donna. Po několika takttech zvuková technici opět mikrofony vypnuli, jenže nic moc se nestalo: píseň i s Joan dozpívala celá hala.

Na závěr se měla konat v zákulisí tisková konference, ale ředitel festivalu konferenci odvolal s odůvodněním, že Joan Baez nedodržela podmínky. Pořadatelé a policie nezávislým aktivistům znemožnili vstup do zákulisí. Joan Baez opět svůj mikrobusem obsadila aktivisty, dala je dovést do hotelu a tiskovou konferenci uspořádala tam. Trvala tři hodiny a chvillemi nedávala interview Joan Baez, ale nezávislí aktivisté, kteří ji informovali o situaci v Československu a zejména o případu Petra Cibulky. Havla a jeho přátele Státní policie sledovala ještě v noci a druhý den dopoledne. A dá-li pámbu, přijede Joan Baez do Československa ještě jednou za půl druhého roku. A nesmíme zapomenout na jednu perličku: mezi posluchači koncertu, jichž bylo přes tři tisíce, seděli taky příslušníci ministerstva vnitra, pro něž ministerstvo zakoupilo čtyři sta vstupenek. Musel to být pro ně zážitek, na který nezapomenou. Byl to zkrátka koncert, na němž to skřípalo.

Jiný koncert s následky

Zpěváci Jaroslav Hutka a Jaroslav Neduha, kteří žijí v Holandsku, uspořádali 10. června v Budapešti koncert, na který přijelo asi sto čs. občanů. Když se 11. června návštěvníci vraceli do Československa, byli zadrženi na železničním přechodu ve Štúrově a vystaveni — jak říkali sami celníci — superprohlídce, při které bylo zabaveno 150-200 kusů tiskovin, většinou Svědectví a Listů. Kdo podepsal Záznam o odebrání nepovolené publikace, mohl cestovat dál. Asi dvacet lidí, kteří odmítli Záznam podepsat, museli se v budově celnice podrobit výslechu a dalšímu řízení.

Tisící běžec za politické vězně

Občanská iniciativa „Společnost za veselejší současnost“ pořádá v Praze od 1. května každý den v 17 hodin od Petschkova paláce běh Třídou politických vězňů jako výraz solidarity se současně žalářovanými politickými vězni. Dne 10. června se zúčastnil akce již tisíce běžec.

ABY BYLO JASNO

Visla a San. Stalin později prosadil, aby se tato hranice posunula dál na východ a náhradou dostal Litvu i s Vilnem, což se jeho budoucím plánům hodilo víc, než několik miliónů nepřátelských slovanských bratří — Poláků. Hitler

uznal Stalinův nárok na Lotyšsko, Estonsko a Finsko. V jihovýchodní Evropě si Stalin zajistil anexi rumunské Bessarabie a Severní Bukoviny, kterou provedl v roce 1940.

KŘESOMYSL

Ribbentrop jel do Moskvy znovu dne 28. září, kdy už bylo Polsko zlikvidováno. Podepsal tam „Dohodu a německo-sovětských hranicích a o přátelství mezi oběma zeměmi“. V dodatečném tajném protokolu byl oboustranný závazek, že ani Berlín, ani Moskva nestrpí ve své oblasti bývalého Polska polskou agitaci, namířenou proti druhé části. V protokolu byl i závazek, že obě strany — konkrétně Gestapo a NKVD — jakoukoliv polskou agitaci zlikvidují a že se vzájemně budou o likvidačních opatřeních informovat. Do té doby taky spadá sovětské rozhodnutí zlikvidovat symbolické čs. vyslanectví v Moskvě a uznat nacisty vytvořený Slovenský štát. Stalin tak uzal Mnichov a okupaci českých zemí.

Všechny tyto podrobnosti obsahuje kniha „The Deadly Embrace“ („Ve smrtelném objetí“), která loni vyšla v New Yorku a v Londýně. Britští autoři, Anthony Read a David Fisher, pracovali na knize pět let a za tu dobu prozkoumali přístupné archívy v Německu, Anglii, Francii a USA, jakož i polské exulantské archívy na Západě. Zajímavé jsou nové podrobnosti, se kterými přicházejí. Kromě toho nutno ocenit objektivní snahu autorů kriticky zkoumat postoje Chamberlainovy vlády za čs. krize v r. 1938 a zejména akce britské vlády po Mnichově a po okupaci českých zemí 15. března 1939. Rok 1939 sice ukázal v plném světle pravou cynickou tvář stalinského komunismu, ale tehdejší britské vládní kruhy (na rozdíl od churchillovských disidentů ve vládní konzervativní straně) Hitlerovi svým mnichovským postojem pomáhaly a Stalina tak stavěly do pozice, kdy měl tři alternativy: nabídnout Hitlerovi Ukrajinu, riskovat válku s Hitlerem ve spojení s Francouzi a Brity nebo nabídnout Hitlerovi dohodu a vyzískat od něho co nejvíc ve východní Evropě. To je hlavní teze obou britských autorů, která nemá daleko od pravdy.

Postoj Chamberlainovy vlády k čs. krizi z r. 1938 je celkem jasný: Appeasement v nádeji, že Hitler bude uspokojen a zamilí svou pozornost proti Sovětskému svazu. Chamberlain viděl větší nebezpečí ve Stalinovi než v Hitlerovi. Avšak důsledek jeho politiky byl, že Hitler nakonec dominoval celé Evropě a pak svým výpadem proti Sovětskému svazu otevřel východní a střední Evropu komunismu. Když Hitler okupoval Prahu, Chamberlain cynicky prohlásil, že mnichovské záruky nezávislosti Československa nenabývaly platnosti, protože ČSR přestala existovat z vlastní vůle (Háchův vynucený podpis v Berlíně?). A ministr zahraničí Francie Bonnet v Paříži prostě poznamenal, že mnichovské záruky nevstoupily v platnost. Avšak Chamberlain již za několik dní, když viděl, že britské veřejné mínění je proti jeho appeasementské politice, svůj postoj najednou změnil: Okupaci českých zemí odsoudil a ronil krokodýlí slzy nad osudem „ubohých českých lidí“. Také pod tlakem veřejného mínění, které se začalo stavět na stranu Churchillů a jeho přátel, začal nabízet alianci Polákům a Sovětům. Chtěl především nějakou veřejnou deklaraci Velké Británie, Francie, Sovětského svazu a Polska, která by varovala Hitlera před další agresí. Kamenem úrazu však bylo od začátku beckovské Polsko, které se Sověty nechťelo nic mít. Kromě toho Chamberlain neměl velký zájem na nějaké vojenské alianci se Sověty — jednak z ideologických, jednak z praktických důvodů: Na Západě i v Německu se tehdy dobře vědělo, že Stalin zlikvidoval prakticky celé velení sovětských vojenských sil a že proto nelze počítat s nějakou vážnou efektivností Rudé armády v případě vojenského konfliktu.

Druhým kamenem úrazu byl Stalin sám — jak svého času prozradil Chruščov — měl strach z války s Německem a dělal všechno možné, aby se Hitler dostal do války s Anglií a Francií, přičemž chtěl vyčkat okamžiku, kdy

Dokončení na str. 4

by se mohl přidat na vítěznou stranu. Z případného paktu se západními mocnostmi chtěl vyzískat přesně to, co pak v srpnu dostal od Hitlera.

Britští autoři píší, že Stalin prostě kladl podmínky, které Britové nemohli celkem vzato splnit, a odmítl dělat kompromisy. Britové a Francouzi posléze poslali do Moskvy své delegace (adm. Drax a gen. Doumenc), ale nevybavili je žádnou plnou mocí. A když počátkem srpna 1938 docházely do Londýna zprávy, že se Hitler asi dohodne se Stalinem a že pak napadne Polsko, Chamberlain odjel do

ABY BYLO JASNO

Skotska chytat ryby a ministr zahraničí Halifax hrál někde v Yorkshire cricket.

Je jasné, že Chamberlain dával přednost — podobně jako Stalin — paktu s Hitlerem. V červenci r. 1939 dal Chamberlain souhlas k tajnému jednání svého poradce H. Wilsona s německým diplomatem H. Wohlthatem. Britská vláda byla ochotna zlikvidovat své záruky Polsku a Rumunsku. Měla se zahájit německo-britská ekonomická spolupráce. Mezitím se však situace vyvíjela rychlým tempem ve prospěch sovětsko-německého paktu.

Stalin začal Hitlerovi naznačovat ochotu ke spolupráci už krátce po okupaci českých zemí. Sovětské diplomaty, nejvíce v Berlíně, začali Němcům naznačovat, že Moskva dávala vždy přednost Německu před Británií s Francií. A měli pravdu. I když opomineme tradiční styky Rusů s Němci za carských dob, je to skutečnost, že Lenin se mohl vrátit ze švýcarského exilu do Ruska jen s pomocí Němců; bez Němců by bylo asi nedošlo k bolševickému puči v říjnu 1917. Vilémovské Německo financovalo kampaň leninských bolševiků proti Prozatímní vládě. Po podpisu německo-sovětské smlouvy v Rapallu o obnovení diplomatických styků a ekonomické spolupráci v roce 1922, začala „Operace Kama“: došlo ke spolupráci mezi Reichswehrem a Rudou armádou — Němci financovali výrobu zbraní pro Reichswehr v Rusku, začalo docházet k výměně důstojníků, k výcviku německých pilotů v Lipetsku, k pokusům s válečným plynem u Saratova, k výcviku německých tankistů v oblasti řeky Kama u Kazanu. Po nástupu moci Hitler sice tuto spolupráci omezil, ale obchodní styky pokračovaly. Po okupaci českých zemí pokračovala plzeňská Škodovka s Hitlerovým souhlasem v dodávkách Sovětskému svazu.

Po společné likvidaci Polska došlo k nové spolupráci, z níž těžil hlavně Hitler. NKVD vydala v Brestu Litevském Gestapu stovky německých, rakouských a maďarských komunistů, kteří šli rovnou do sovětských gulagů do nacistických koncentráků. Stalin dodával Hitlerovi suroviny a umožňoval mu japonské dodávky z Asie vlaky přes Sibiř a evropské Rusko. Německé lodě, pronásledované britským námořnictvem, mohly v sovětských přístavech na severu se zásobovat a opravovat.

Než se koncem září vyřešila německo-sovětská hranice v Polsku, Němci nutili židy, aby odešli na sovětskou stranu, ale NKVD je hnalo zpátky na stranu německou. Poláci, kteří zůstali na sovětské straně, byli z valné části deportováni do táborů nucených prací v Rusku. Šlo asi o jeden a půl miliónu lidí. Dnes se neví, kde ukončilo život na 15 000 polských důstojníků a intelektuálů. Našel se jen hromadný hrob asi 4000 Poláků v Katynu, zastřelených ranou do týlu. V rámci glasnosti se nyní v Sovětském svazu, ale hlavně v Polsku, začíná otevřeně mluvit. Avšak podrobnosti nebyly uveřejněny. O paktu s Hitlerem se vedou jen opatrné diskuse. Končívaly prohlášením, že Stalin chtěl získat čas. Ale za jakou cenu? A zatímco Hitler obsazoval celou západní Evropu a jediná Anglie mu odporovala, Stalin a jeho asistenti přesvědčovali svět, že Britové vedou imperialistickou válku a že „přátelství lidu Německa a Sovětského svazu, zpečetěné krví (v Polsku?), má všechny důvody přetrvávat a zůstat pevné“.

*

Když pak v červnu r. 1941 Hitler začal invazi do Sovětského svazu, Molotov přijal německého vyslance Schulenburga, který mu doručil telegram z Berlína „o německých protiopatřeních proti nesnesitelnému budování sovětských sil na hranicích Říše“. Molotov rozzlobeně začal řečnit o tom, že jde o německou věrolomnost, jaké není příkladem v dějinách a dodal: „My jsme si to nezasloužili.“ Ba zaloužili!

V nově zvoleném Nejvyšším sovětu vyzval koncem května litevský poslanec Lukjanova Gorbačovova náměstka, aby řekl shromáždění, co si myslí o Stalinovu paktu s Hitlerem. Lukjanov odpověděl, že zvláštní komise sovětské komunistické strany prý studuje otázky, spojené se zmíněným paktům.

PERZEKUCE

39letý Petr Cibulka, signatář Charty 77, člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, je už přes čtvrt století vášnivý sběratel a kronikář všeho hudebního avantgardního dění. V jeho sbírce jsou nahrávky čs. amatérského rocku, folku, nejkvalitnější ukázky vážné avantgardní hudby, ale i divadla a mluveného slova. Za svou vášeň Cibulka platil osobní svobodou. Poprvé byl odsouzen v roce 1978 na dva roky za šíření neoficiálních hudebních nahrávek a za pořádání koncertů. Protože s ním ve vězení Plzeň-Bory nelidsky zacházeli, protestoval dvou a půl měsíční hladovkou, což mu ovšem vyneslo rok vězení navíc. V roce 1985 byl více méně z týchž důvodů odsouzen na sedm měsíců a ke třem letem policejního dozoru. Za nedodržování podmínek dozoru dostal o rok později dva měsíce vězení.

Ve vazbě je opět od 14. října loňského roku. Byl obviněn z pobuřování, protože rozšiřoval nezávislé hudební samizdat a literaturu. Nad to je obviněn, což je mnohem závažnější, z nedovoleného podnikání. Za to by mohl být odsouzen do vězení od tří do deseti let a patrně v nehorší nápravné skupině.

Skupina přátel Petra Cibulky vydala o jeho případu neoficiální padesátistránkovou brožuru, v níž je popsáno víc než desetileté pronásledování Petra Cibulky a projevují se obavy, že nové odsouzení by mohlo znamenat ohrožení života Petra Cibulky. Přátelé žádají všechny lidi dobré vůle, aby pomohli zachránit život statečného člověka. Petici v tom smyslu už podepsalo několi set čs. občanů. Těmto přátelům adresoval Cibulka prosbu, aby zachránili jeho jedinečnou sbírku nahrávek, která je ohrožena. Sbírkou zabavila Státní bezpečnost, od níž nelze očekávat porozumění pro ojedinělost této sbírky, která je ve své oblasti nekompletnější i s dokumentací. Zachycuje vznik a vývoj moderních uměleckých forem od začátku 70. let až do roku 1988. Cibulka oznámil, že se s podobnou žádostí obrátí i na soud, jemuž připomene, že kdyby byla sbírka zničena, šlo by o stejné barbarství jako bylo ničení kulturních památek ve středověku nebo za nacismu.

Obhájce Petra Cibulky, dr. Machourek, požádal prokurátora, aby rozhodl o korespondenci Petru Cibulkovi. Bylo mu posláno ze

zahraničí asi 180 písemností, ale nedostal ani jednu. Vyšetřovatel JUDr. Edvard Petřík zakázal doručení zásilek, protože šlo o morální podporu Cibulky. Od února bylo zadrženo dvacet dopisů, poslaných Cibulkovými přáteli. Ale byly zadrženy i dopisy, které psal Cibulka svému obhájci. Cibulka smí poslat pouze jeden dopis za čtrnáct dní.

Maminka Petra Cibulky se obrátila na prezidenta republiky, dr. Husáka, se žádostí, aby trestní stíhání jejího syna zastavil, k čemuž je oprávněn. Uvedla, že její syn hudební nahrávky rozšiřoval, aby obohacoval kulturní život a nikoli, aby obohacoval sebe. Paní Věra Cibulková opis žádosti poslala oficiálnímu Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci.

Cibulkův případ byl rozšířen o další perzekuční případ. Vyšetřovatelka Okresní prokuratury v Jablonci nad Nisou zahájila trestní stíhání pro trestný čin křivé výpovědi proti Tomáši Hellmichovi, reviznímu technikovi automobilových závodů v Liberci, protože jako svědek odmítl vypovídat v záležitosti Petra Cibulky. Odůvodnil to tím, že by svou výpověď sám sebe vystavil nebezpečí trestního stíhání. Za odepření výpovědi uložil vyšetřovatel brněnské Státní bezpečnosti Hellmichovi pořádkovou pokutu 500 Kčs. K absurdnímu obvinění Petra Cibulky je nyní připojováno ještě absurdnější trestní stíhání Tomáše Hellmicha.

Oběti nezvyklé perzekuce je páter Miroslav Vágnér, farář u sv. Jiljí a správce tří dalších kostelů v Praze. Státní úřady žádají církevní představené, aby Vágnera přeložili z Prahy na venkov, jinak že mu odeberou státní souhlas k výkonu kněžství. Důvody proti Vágnérovi jsou neurčité a farnici se domnívají, že jeho perzekuce je výrazem zášti úřadů za úspěšnou Vágnеровu pastorační činnost. 1956 věřících se podepsalo na 73 archy, které odeslali české vládě s protestem proti postupu úřadů proti p. Vágnérovi. Případem Miroslava Vágnera se zabývala 13. května městská konference čs. strany lidové, která rovněž postup státních úřadů kritizovala. Opis protestu české vládě byl zaslán k informaci kardinálu Tomáškoví a biskupům Lebedovi, Liškovi a Matouškovi.

Ochlazení čs. - britských vztahů

Ve vztazích Československa s Velkou Británií došlo k novému ochlazení. Příčinou je špionáž. Čs. velvyslanec v Londýně Jan Fidler byl 25. května pozván na britské ministerstvo zahraničních věcí, kde mu politický ředitel ministerstva Sir John Fretwell oznámil, že čtyři zaměstnanci čs. velvyslanectví v Londýně musí do čtrnácti dnů opustit Velkou Británii, protože provozovali činnost, neslučitelnou s jejich statutem. Touto frází se diplomaticky opisuje, že prováděli vyzvědačskou činnost. Výpovězení se týkalo tří čs. diplomatů: 39letého Jana Pavlička, třetího tajemníka a tiskového přidělence velvyslanectví, 38leté dr. Heleny Křepeškové, která zastávala funkci druhého tajemníka a 35letého Jana Sarkocyho, třetího tajemníka. Čtvrtý postižený byl 35letý Rudolf Kašparovský, technický poradce čs. obchodní mise, který nebyl veden jako diplomat.

Sir John Fretwell připomněl velvyslanci Fidlerovi, že už loni v září, kdy byli z Anglie vypovězeni dva čs. vojenští přidělenci a jeden hospodářský odborník, britská vláda dala čs. straně důrazně na vědomí, že nebude takovou činnost ve své zemi trpět. Britské úřady litují, že čs. vláda na upozornění nedbala. Sir John dodal, že jakákoli odpověď akce ze strany Československa by byla neospravedlnitelná. Velvyslanec Fidler ještě vyslechl ujištění, že Velká Británie pokládala a nadále pokládá za důležité, aby se vztahy s Československem zlepšovaly, proto docházelo k pravidelným návštěvám ministrů, k politickým poradám, k

rozšiřování styků a ke spolupráci v záležitostech plastických výbušnin.

Mluví britského ministerstva zahraničí na pozdější dotaz novinářů, zda je nějaká spojitost mezi vypovězením čs. diplomatů a předcházejícím vypovězením sovětských diplomatů, popřel, že by nějaká spojitost existovala.

Federální vláda v Praze nedbala na upozornění, že by odvěta z čs. strany byla neospravedlnitelná. Britský velvyslanec O'Keefe byl o den později pozván na ministerstvo zahraničních věcí v Praze, kde dostal protest proti vypovězení čtyř čs. pracovníků z Británie a vyslechl žádost, aby tři zaměstnanci britského velvyslanectví v Praze a jeden úředník britského obchodního zastoupení v Praze opustili do 14 dnů Československo. Proč? Vzhledem k činnosti, která je neslučitelná s jejich oficiálním posláním v Československu.

Co bylo předmětem vyzvědačského zájmu čs. diplomatů nebylo britské veřejnosti řečeno. Podle novinářských spekulací to byla elektronika, zejména speciální komputery. Ale že šlo o záležitost závažnou vysvitá z toho, že britské úřady o ní informovaly ministerskou předsedkyni Margaret Thatcherovou a ona to byla, která rozhodla o vypovězení, a nejen to: v britské dolní sněmovně 25. května označila vypovězení sovětských a čs. diplomatů za srovnatelné důležité bez ohledu na dopad, jaký to byde mít na vztahy k Sovětům nebo k Československu. První důsledek už tu je: ministr Howe, který v létě chtěl navštívit Československo, svou návštěvu odvolal.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemřelého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv. Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

Pamatujte na sletový fond

Už za rok se sejeme z celého světa v Paříži ve dnech 5. až 9. července na VII. sletu čs. sokolstva v zahraničí, abychom se při té slavnostní příležitosti potěšili nádherným pohledem na cvičici, navzájem se pozdravili a všichni společně manifestovali za návrat svobody a demokracie do Československa. Přípravy na slet jsou v proudě. Na zajištění finančních nákladů, s podnikem takového rozsahu nezbytně spojených, je vypísána dobrovolná sbírka „Sletový fond VII. sletu“. Členové sokolského bratrstva na ni přispívají prostřednictvím svých jednot. Ale nelze nechat na jejich bedrech všechno. Sokolské slety byly vždy záležitostí národního celku a všem na jejich úspěchu záleželo, A nám, kteří zastupujeme umlčený domov, musí dvojnásob záležet na tom, aby se slet po všech stránkách vydařil. Je naléhavě zapotřebí, aby široká exilová a krajanská veřejnost podepřela slet alespoň tím, že přispěje na sletový fond. Považujeme to za čestnou povinnost, aby každý znás, kdekoli na světě, přispěl dobrovolným darem, zasláným na adresu:

Německo:
POSTGIROAMT München; Kto: 4084 49-806,
Bankleitzahl: 700 100 80
Turnverein Sokol München e.V.
Švýcarsko:
Czechoslovak Sokol Abroad
Schweiz. Bankgesellschaft, 8702 Zollikon
Kto. 80 184 9
SBG Zollikerberg 831940.01R 259

Zástupci středovýchodní Evropy komentují

Ke státní návštěvě Michaila Gorbačova ve Spolkové republice Německo zaujali kritické stanovisko zástupci exilových Čechů, Slováků, Ukrajinců a Poláků na tiskové konferenci, kterou 15. června v Mezinárodním tiskovém klubu v Mnichově uspořádal Československý poradní sbor pro západ. Evropu. Tajemník Čs. poradního sboru Dr. Jiří Brada upozornil na prohlášení na nebezpečí plynoucí z přílišné důvěřivosti Západu v demokratizaci Sovětského svazu. Zdeněk Sedivý, býv. ředitel čs. oddělení rozhlasu Svobodná Evropa, vylíčil nynější situaci v Československu, kde režim drží všechny pokusy opozice o demokratizaci a glasnost v šachu. Páter Karel Janoušek na konkrétních případech ukázal, že pro katolickou církev v Československu ještě žádné uvolnění nnenastalo. Na některé aspekty situace v Československu poukázali slovenští účastníci konference. Nárok všech národů, toho času ještě pořád v sovětské porobě, na svobodu a plnou samostatnost zdůraznili vlastními prohlášeními zástupci exilových Ukrajinců a Poláků. Zdařilou tiskovou konferenci Čs. poradního sboru v záp. Evropě byly opět navázány přátelské styky exilových zástupců středovýchodní Evropy.

Poskytnu ubytování na dovolenou v centru San Franciska nekuřákov! (možná dvěma) za moje ubytování v zajímavém koutě světa, dle dohody V. Cerhan, 1060 Bush apt. 510, San Francisco, CA. 94109, USA

Opět v prodeji domy ve Španělsku od 60.000 sFr.

Zajistíme financování na 50 procent ceny, výborná možnost celoročního podnájmu.

AGENTUR PAZDERA. Kreuzplatz 20,
CH-8008 Zürich, Švýcarsko
tel.: 00411-932 32 22

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma poradí nezávislý finanční poradce

Máte-li zájem o
— ušetření určité částky měsíčně díky využití státních dotací, daňových úlev atd.;
— výnosné úložky kapitálu v zahraničí;
— koupi nebo stavbu nemovitostí;
— zabezpečení svého stáří;
— informace o nemocenské reformě;
— prověření a srovnání Vašich pojistek,

pak se obraťte na
Vlastimír Broda

Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1; tel.: 0228/656981-3

PŘEKLADY • INFORMAČNÍ SLUŽBY

— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy —
— Tlumočení — Porady v životních otázkách
Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny —
— ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejné ustanovení a přisežny, pro soudní a úřední účely připuštěný překladatel a tlumočník s velkou praxí. Pomohu při kterémkoliv problému.

Antonín Mareš
Schelsheimerstrasse 14
8000 München 2; tel: 089/523 48 69

Svatořečení Anežky Přemyslovny

Letos 12. listopadu dojde v Římě ve svato-petrské bazilice k svatořečení Anežky Přemyslovny, dcery krále Přemysla Otakara I., která je spolu se sv. Ludmilou a sv. Václavem patronkou českého národa. Její kanonizace je světovou událostí, jaká se v dějinách našeho národa nekonala už po víc než dvě desetiletí. Nelze odhadnout, kolika lidem z vlasti bude umožněno se této události zúčastnit. Proto je věcí cti všech Čechů, kteří žijí v cizině, aby ukázali svou přítomností při svatořečení, jak si Anežky Přemyslovny váží. Biskup dr. Jaroslav Škarvada prosí zájemce, aby se ihned po přečtení tohoto oznámení přihlásili k pouti do Říma buď u duchovního správce své oblasti nebo přímo u něj v Římě. Adresa: Mons. Jaroslav Škarvada, I-00112 Citta del Vaticano. Se svatořečením jsou spojeny velké vydání. Biskup dr. Škarvada vyhlásil pro tento účel sbírku a prosí o příspěvky na ni. Dary lze poukázat normálním šekem (proplatitelným v méně dárčovy země) na shora uvedenou adresu Mons. Jaroslava Škarvady.

Československo do Evropy

V Praze se konalo v prvních dvou červnových dnech první zasedání společného orgánu Československa a Evropských hospodářských společenství. Jednalo se o plnění vzájemné dvoustranné dohody o obchodu průmyslovými výrobky, která byla uzavřena loni. Cílem porad je zvýšit vzájemný obchod a rozšířit hospodářskou spolupráci. Možnosti jsou v ekologii, dopravě, informatice a v cestovním ruchu. Mluvčí Evropských společenství zdůraznil, že společenství jsou připravena poskytnout potřebný prostor pro čs. vývoz. Uvedl, že československý export do zemí Evropských společenství činí pouze čtvrt procenta a čs. dovoz ze všech dvanácti zemí společenství dosahuje pouze 10 procent čs. zahraničního obchodu. Československo by mohlo do západní Evropy dodávat výrobky lehkého průmyslu, sklo, porcelán, keramiku, strojírenské výrobky, automobily. Má zájem na dovozu pokročilých technologií, s jejichž pomocí by mohlo modernizovat své národní hospodářství. Československo má také zájem na základním společných podniků na území Československa.

Pokus o únos letadla

Dramatických osm minut napětí ve výši 5000 metrů prožilo 27 účastníků pravidelného poledního letu z Prahy do Karlových Varů 26. května. Pět minut po startu se pokusil 42letý Bohuslav Běhula s maketou granátu v ruce a s výzvou „nepřistávejte, lete dál na západ“ donutit posádku kapitána Jaroslava Šbana ke změně směru na Frankfurt. Zasáhl příslušník VB, který třemi ranami Běhulu zranil. Po přistání byl Běhula operován a k večeru dopraven do Prahy.

Nová lékařská praxe

ve středu Mnichova

Dr. med. Univ. Prag **Dagmar Vostrel**,
praktická lékařka
Schillerstr. 21/III. 8000 München 2
tel.: 089/59 64 09 privat: 36 73 08
(autotelefon 0161/2804 722)

BOHEMIA BUCHHANDEL

Blanka Cernil
Ackerstr. 31, CH-8610 Uster, Švýcarsko
Tel.: 01/940 72 41

**Zájemcům o publikace 68-PUBLISHERS
oznamujeme:**

V květnu t.r. rozebrané knihy:
Pavel Tigríd — Průvodce inteligentní ženy
Egon Bondy — Sklepní práce
Procházková — Oční kapky
Trefulka — Svedený a opuštěný
jsou opět plně na skladě

**Zájemci, na které se nedostalo z dřívějších
vydání:**

Navrátilová — Já jsem já
Hejl/Kaplan — Organizované násilí
P. Roth — Pražské orgie
se mohou také již přihlásit

Můžete si objednat:

Václav Havel — Hostina
M Kundera — Žert
B Hrabal — Městečko, kde se zastavil čas

**Hledáme dva techniky (obor vzduchotechnika) a
několik dělníků do výroby a údržby klimatizace.
(Dobrá prac. morálka podmínkou)**

Nabídka na:

**Frank's A/H, P.O. Box 8465
Dundas, Ont., L9H 6M2
Canada**

Intriky proti Československu

V lednu 1924 Československo a Francie uzavřely spojeneckou smlouvu, ve které se obě strany zavázaly poskytnout jedna druhé vojenskou pomoc v případě, kdyby se stal jeden ze států obětí nevyprovokovaného útoku. V tehdejší době lidé demokratického a liberálního smýšlení považovali závaznost mezinárodních smluv za jednu z nejvyšších zásad civilizace a mravnosti národů. Tato smlouva se v roce 1938 stala příčinou diplomatických a politických intrik proti Československu, protože Francie s pomocí Anglie se snažila své závazky zrušit a současně vytvořit dojem, že to učinila na přání prezidenta Beneše a československé vlády.

V noci z 20. na 21. září 1938 francouzský vyslanec v Praze Lacroix učinil jménem své vlády ústní prohlášení prezidentu Benešovi, že v případě válečného konfliktu mezi Československem a Německem Francie se k ČSR nepřipojí. Toto prohlášení znamenalo pro Československo ultimátum dát souhlas k anglo-francouzským návrhům odstoupit pohraniční pásmo Německu nebo být odsouzeno jako původce války. Anglický vyslanec Newton předal písemné prohlášení své vlády, že v případě odmítnutí Československo samo ponese odpovědnost za svá rozhodnutí. Čs. vláda se nakonec usnesla ultimátu se podrobit.

Francouzský zahraniční ministr Bonnet ihned rozšířil zprávy, že Beneš si toto ultimátum vyžádal, aby tím zakryl svoji ochotu kapitulovat před Hitlerem a Francie mu v zájmu míru vyhověla. Bonnet dále tvrdil, že Francie svoji smlouvu dodržela a své závazky splnila a že nemohla přijít Československu na pomoc, protože Československo samo kapitulovalo a k žádnému konfliktu tudíž nedošlo, aby smlouva vešla v platnost. Do dnešních dnů někteří lidé přijímají Bonnetovu verzi za pravdu a tvrdí, že Beneš si toto ultimátum skutečně vyžádal.

Tento článek podává základní fakta, co se skutečně stalo, a důkazy jež odhalují Bonnetovy intriky, kterými se snažil zbavit Francii povinnosti připojit se svou vojenskou mocí k Československu proti německému útoku a svalit vinu na Beneše a československou vládu.

V březnu 1936 německá vojska v počtu kolem 35.000 mužů obsadila Porýní, to je oblast, která byla mírovou smlouvou ve Versailles vymezena jako demilitarizované pásmo. Hitler tím porušil mezinárodní smlouvu a zároveň zaujal hrozivý postoj vůči Francii. Ačkoliv Francie měla mnohem silnější a lépe vyzbrojenou armádu než Německo, a vzdor tomu, že ČSR, Polsko, Rumunsko a Jugoslá-

vie výslovně potvrdily, že se k Francii připojí, jestli proti Hitlerovi zakročí, Francie nezakročila. Hitler to považoval za projev slabosti a byl tím povzbuzen k dalším agresivním plánům a činům.

Pod dojmem Hitlerova hazardního činu tehdejší zahraniční ministr Francie Flandin

ČESTMÍR JEŠINA

prohlásil, že Francie nemohla nadále být ručitelem československé bezpečnosti, protože takové záruky byly geograficky nemožné. Francie a souběžně i Anglie počaly naléhat na Beneše a čs. vládu, aby učinili co největší ústupky sudetským Němcům a uspokojili jejich požadavky. Politikou obou velmocí tudíž bylo dělat ústupky Hitlerovi a vykonávat stále silnější nátlak na čs. vládu, aby se dohodla se sudetskými Němci. Všechny čs. vlády od roku 1918 se o takové dorozumění a přátelské soužití poctivě snažily, ale velká většina sudetských Němců vždy žádala víc a víc. A proto nátlak Francie a Anglie na ČSR byl neustále zvyšován. V květnu 1937 Chamberlain se stal ministerským předsedou Anglie a brzy se stal hlavním tvůrcem a propagátorem politiky ústupků Hitlerovi, takzvané usmiřovací politiky. Francie se ochotně podrobovala této politice.

V listopadu 1937 lord Halifax jako člen vlády a Chamberlainův důvěrník navštívil Hitlera v Berchtesgaden, kde mu dal silný náznak, že Anglie považuje Danzig, Rakousko a Československo za případy, o kterých by bylo možno se dohodnout. Několik dní později Chamberlain napsal v dopise své sestře: „Já nevidím důvod, proč bychom nemohli říct Německu: „Dejte nám uspokojivé ujištění, že nepoužijete násilí vůči Rakušánům a Čechoslovákům, a my vám dáme podobná ujištění, že my nepoužijeme násilí k tomu, abychom vám zabránili provést změny, které si přejete, jestliže budete moci dostat tyto změny mírovými prostředky.“

Tyto názory vyjadřovaly základní podstatu smiřovací politiky. Především to byl požadavek, že Hitler nesmí použít proti Československu násilí, neboť v tom případě Československo by se dle tehdejšího přesvědčení určité postavilo na odpor, tím by Francie byla nucena se též připojit. To by znamenalo válku, kterou Anglie a Francie se všemožně snažily odvrátit. Toto byl účinek spojenecké smlouvy Francie s ČSR.

Chamberlain si však byl vědom, že Hitler byl rozhodnut jít do války a použít násilí, aby

prosadil svoji vůli. Chamberlain tudíž dospěl k přesvědčení, že Československo musí být donuceno vzdát se pohraničního území, takže Hitler by dostal co chtěl, aniž by musel použít násilí, takže by nevznikla situace, která by zavazovala Francii přijít Československu na pomoc. Bude-li Československo Anglií a Francií donuceno vzdát se pohraničního území, Hitlerův požadavek bude splněn, nedojde k útoku Německa na ČSR, posvátnost smlouvy Francie s ČSR zůstane neporušena, a mír bude zachráněn. Chamberlain řekl italskému velvyslanci počátkem března 1938: Můj dlouhodobý cíl je dosáhnout trvalou a co možná nejsilnější smlouvy s Vůdcem a národně socialistickým Německem.

Čs. vyslanec v Paříži Štefan Osuský upozornil Prahu 4. března, že některé kruhy ve Francii rozšiřují argument, že franko-čs. smlouva není víc platná a že Francie by nebyla schopna přijít Československu na pomoc. Francie se přizpůsobovala politice Chamberlaina.

Hitler obsadil Rakousko 12. března a 15. března Newton napsal v depeši do Londýna: Současný systém Československa není trvale udržitelný, takže z dlouhodobého hlediska není žádné dobrodiní snažit se je udržet. Chamberlain napsal 20. března: Já jsem opustil jakoukoliv myšlenku dát záruky Československu či Francii ve spojitosti s jejími povinnostmi k ČSR. Tímto odmítnutím dal Francii na vědomí, že se nemůže spoléhat na Anglii pokud se týče povinností, ke kterým se Francie zavázala ve smlouvě s ČSR. Ve Francii se ihned počaly množit hlasy, že smlouva ztratila platnost, ačkoliv neobsahovala žádné ustanovení týkající se Anglie a nebyla na Anglii závislá v žádném ohledu.

Dne 10. dubna (1938) Daladier se stal ministerským předsedou Francie a Bonnet ministrem zahraničí. Pro veřejnost a historii oba často prohlašovali, že Francie splní všechny své závazky a povinnosti vůči ČSR, ale po straně a v diplomatickém zákulisí vynakládali nesmírné úsilí, aby nenastala situace, která by od nich vyžadovala skutky. Tato dvojakost působila v čs. kruzích velké starosti. Koncem dubna Daladier poznamenal při jedné příležitosti, že Osuský před několika dny způsobil scénu svými naléhavými dotazy, zda Francie čestně dostojí svým povinnostem či nikoliv. A to bylo již v dubnu!

Pro ilustraci situace: 30. dubna Bonnet řekl německému velvyslanci, že jak Francie tak i Anglie se dávají Německu ochotně k dispozici působit jako prostředníci ve sporu s ČSR a budou vykonávat největší nátlak, až po nejzazší hranice možnosti, aby přinutily pražskou vládu splnit německé požadavky.

Potom 9. května první tajemník anglického velvyslanectví v Berlíně řekl princí Bismarckovi: Kdyby německá vláda důvěrně poradila anglické vládě, jaké řešení sudetské otázky se snaží dosáhnout, tak by mohl německou vládu ujistit, že britská vláda by způsobila takový nátlak na Prahu, že čs. vláda by byla nucena přání německé vlády splnit. To byla vlastně oficiální nabídka: řekněte nám, co chcete a my se postaráme, že to dostanete, a bez války. A 10. května Chamberlain řekl při obědě, kde byli američtí novináři, že revize čs. hranic by bylo nejlepší řešení sudetské otázky, než by byla kantonální autonomie.

V květnu čs. vláda nafilila mobilizaci když bylo zjištěno, že Hitler počal soustřeďovat značný počet vojsk v blízkosti čs. hranic. Francie a Anglie tentokrát zaujaly pevný postoj a konflikt byl odvrácen. Hitler se však cítil hluboce uražen a koncem měsíce oznámil nejvyšším velitelům armády, že je pevně rozhodnut Československo rozdrtit ne později než 1. října. Bezprostřední nebezpečí, že vypukne válka, zapůsobilo na Daladiera a Chamberlaina tak hluboce, že se dívali na Beneše a čs. vládu téměř jako na nepřátele. Oba se utvrdili v názoru, že budou muset vykonávat na čs. vládu tak silný nátlak, aby nebezpečí války vícekrát nevzniklo. Na druhé straně však považovali za nutné jednat s Hitlerem velmi mírně a vlídně. Mimoto, 23. května Bonnet řekl lordu Halifaxovi, který byl nyní ministrem zahraničí Anglie, že francouzská vláda se dost možná bude považovat za propuštěnou ze závazků k Československu. A 16. července Bonnet poslal Benešovi oficiální, ale důvěrnou notu se sdělením, že Francie sama a bez pomoci (tím bylo myšleno bez pomoci Anglie) by nebyla schopna dát Československu podporu ve válce s Německem. Bonnet tu přiznal, že Francie nepomýšlí své závazky splnit. Hned potom 3. srpna lord Runciman přijel do Prahy, aby zprostředkoval v duchu Chamberlainovy politiky jednání mezi čs. vládou a sudetskými (Pokračování na straně 6)

Gabčíkovo — Nagymaros

Harmonogram výstavby čs. úseku vodního díla Gabčíkovo — Nagymaros určuje, že už za několik málo dní, 3. července 1989, se do vtokových a výtokových turbogenerátorových šachet začne napouštět voda z Dunaje. Bude to jakási první generálka hydroelektrárny. Zato peny budou i plavební komory. V prosinci se bude napouštět zdrž Hrušov a přírodní kanál, což umožní od příštího dubna mezinárodní dunajskou plavbu. A od července za rok bude podle harmonogramu pracovat první agregát elektrárny ve zkušebním provozu. Tyto svého druhu premiéry ovšem neznamenaají, že se práce na vodním díle Gabčíkovo končí. Ani zdaleka ne. Začalo se s nimi před jedenácti lety, ale dokončeny budou až za pět let. Náklad na ně: 13 miliard Kčs, které se mají vrátit za patnáct let. To ovšem podle propočtů, které se týkaly celého vodního díla Gabčíkovo — Nagymaros. Jak to teď, když se Maďarsko zříká účasti na díle a na svém úseku práce zastavilo, bude účetnický vypadat, je těžko zodpověditelná otázka. Protože je otázka, jak se získá předpokládaná energie v rozsahu čtyř tisíc megawattových hodin ročně, podíl špičkové energie je problematický, a ten měl být ekonomicky nejvýnosnější.

Federální vláda v Praze v zasedání 8. června rozhodla, aby skupina čs. odborníků posoudila všechny problémy, související s rozhodnutím maďarské vlády stavbu Nagymarose zastavit, třebaš zatím jen dočasně. Vláda se zároveň usnesla na výstavbě Gabčíkova pokračovat. V Bratislavě téhož dne zasedali zplnomocněnci čs. a maďarské vlády pro výstavbu a provoz vodních děl na Dunaji. Jednali především o tom, že na zdrži Hrušov — Dunakiliti, na které se dodavatelsky podílejí Maďaři, ale na čs. účet, maďarský partner stáhl z některých úseků maďarské dělníky. Na protest čs. zástupce prohlásil reprezentant budapeštské vlá-

dy, dr. Laszlo Udvary, že došlo k omylu a že se maďarští stavební pracovníci ihned vrátí, aby pokračovali v práci. Což se skutečně i stalo.

Předseda federální vlády Adamec, slovenská vláda, parlamenty a ČTK dostali návrhy, aby po odstoupení maďarské vlády budovat stupeň Nagymaros se zrevidoval celý projekt, čímž by se zachránila před zničením rozsáhlá území s dosud zachovanými lužními lesy a mrtvými rameny Dunaje. Z oblasti by se měl zřídit národní park Podunajsko, což už dlouho navrhuje Městský výbor slovenského svazu ochránců přírody a krajiny v Bratislavě. Park Podunajsko by mohl navázat na chráněná území v Rakousku a v Maďarsku a vyhlášení mezinárodního parku by se mohlo stát jedním z konkrétních výsledků československé mezinárodní ekologické iniciativy.

Maďarský parlament rozhodl 2. června 350 hlasy (třicet poslanců nehlasovalo) schválit rozhodnutí vlády, aby práce na maďarské části vodního díla byla zastavena. Poslanec Gaspar Koeroes oznámil, že získá-li podporu 20 procent poslanců, předloží návrh na vyslovení nedůvěry ministru pro životní prostředí Marothymu, protože loni 6. října nesprávně informoval parlament, který tehdy schválil žádost vlády, aby se ve stavbě Nagymarose pokračovalo. Ministr obvoněně odmítl a aniž někoho jmenoval, řekl, že dřívější ortodoxní komunističtí poslanci svou novou reformistickou píli přehánějí a že mají dvojí tvář. Dřív by byli šli do obchodu s obuví a koupili si tam dvě levé boty jen proto, aby je nikdo nemohl obvinít, že dělají krok vpravo.

Ministerský předseda Nemeth prohlásil Nagymaros za gigantický, mamutí, nevidaný symbol časů, které v Maďarsku minuly. Byla to jasná narážka komunistické straně na bývalý monopol všemocně rozhodovat.

Intriky proti Československu [Dokončení]

Němci. Pro Československo to nebyla žádná pomoc.

Počátkem září čs. vláda předložila sudetským Němcům svůj již čtvrtý plán, ve kterém prakticky splnila všechny jejich hlavní požadavky. Němci opět žádali víc, přerušili jednání a zahájili kampaň demonstrací pod heslem „Wir wollen Heim ins Reich“ — my chceme domů ro říše. Napětí vzrůstalo a 12. září Hitler na sjezdu nacistů v Norimberku prohlásil, že jeho trpělivost je u konce a že je rozhodnut přistoupit k činu. Chamberlain se nabídl přijet od Německa k osobnímu jednání s Hitlerem.

Tak došlo k setkání v Berchtesgaden. Hitler žádal připojení čs. pohraničí k říši a ujistil Chamberlaina, že tím budou jeho územní požadavky v Evropě uspokojeny. Chamberlain si vyžádal od Hitlera slib, že nezahájí útok na ČSR dokud jsou jednání v proudu a dal Hitlerovi najevo své očekávání, že společně s Francií budou schopni donutit čs. vládu k souhlasu.

Hned po návratu do Londýna přijeli tam i Daladier a Bonnet k poradám. Tam se 19. září dohodli na společném návrhu, ač vlastním obsahem to bylo ultimátum, které ukládalo Československu odstoupit Německu ty pohraniční oblasti, ve kterých obyvatelé německé národnosti tvořili více než 50 procent všech obyvatel. Návrhy žádaly čs. odpověď nejpozději 21. září, kdy Chamberlain měl přivést očekávaný čs. souhlas Hitlerovi do Godesbergu. Bonnet řekl Osuskému: „Jestli anglo-francouzské propozice nebudou ČSR přijaty, anglická vláda, již dnes tak zdrženlivá, odepře Francii solidaritu pro případ konfliktu mezi ČSR a Německem.“ Tím bylo nepřímě řečeno, že ani Francie nepřijde ČSR na pomoc.

Lacroix a Newton předali „návrhy“ Benešovi 19. září ve 2 hodiny odpoledne. Pak následovala usilovná jednání Beneše, členů vlády a představitelů politických stran. Všichni bez rozdílu odmítali dát k návrhům souhlas.

Večer v 8.25 lord Halifax dostal zprávu, ve které Newton oznamoval z Prahy: Dle informací pocházejících od jugoslávského vyslance, čs. vláda během odpoledne nařídila svému vyslanci v Paříži Osuskému, aby požádal francouzskou vládu (to jest ministra zahraničí Bonnetta), přímo a bez obalu (point-blanc) o odpověď na otázku, zda Francie splní či nesplní své závazky vůči ČSR, kdyby bylo napadeno Německem. Můj informátor je přesvědčen, že odpoví-li Francie kladně, čs. vláda odmítne dát souhlas a bude válka. Jak se ukáže později, Bonnet využil takových dotazů čs. představitelů k velmi zákeřnému triku.

Kritická jednání se konala po celý den a večer 20. září. Ráno Bonnet dal vyslanci Lacroix instrukce jak postupovat v jednáních s Benešem a čs. vládou, ale neexistují ověřitelné prameny, co skutečně nařídil. Odpoledne Lacroix v depeši Bonnetovi uvedl: „...použil jsem směrnic, které mi Vaše Excellence dala dnes ráno... zdůraznil jsem, že za dnešních okolností je pro Československo nemožné nadále v rámci hranic držet obyvatele, kteří nyní stát pozitivně nenávidí a kteří, mimoto, mají podporu mohutného státu Německa.“

Mezitím v 11 hodin dopoledne sdělil Newton Londýnu, že „důrazně a definitivně radil prezidentu Benešovi okamžitě přistoupit na návrhy.“ Ve 2. 15 odpoledne anglický vyslanec v Paříži poslal Londýnu informaci, že Bonnet nařídil vyslanci Lacroix, aby sdělil Benešovi stanovisko Francie: Odmítnutí anglo-francouzských návrhů by bylo bláznovství a znamenalo by válku. Jediná možnost, kterou Beneš má, je návrhy přijmout. Bonnet žádal lorda Halifaxe, aby dal příkaz Newtonovi ihned učinit stejné sdělení Benešovi jménem anglické vlády. Lacroix a Newton v 3.20 odpoledne předali stanoviska svých vlád Kroftovi.

Večer v 7.45 Lacroix dostal od Krofty odpověď, ve které bylo řečeno: „Vláda československá nemůže z důvodů ústavních učiniti rozhodnutí, které se týká hranic. Rozhodnutí takové nebylo by možné bez porušení režimu demokratického a právního řádu československého státu. Na každý způsob by bylo třeba se dotázat parlamentu.“ Čs. vláda tedy návrhy odmítla.

Potom ve 20.00 Newton dostal od Krofty stejnou odpověď. Newton při tom poznamenal: Zamítnutí návrhu či vyhýbavá odpověď v této poslední chvíli znamená zkázu této krásné země, zatímco přijetí by znamenalo možnost udržet většinu všeho, na čem Čechům a Slovákům záleží. Odvolávat se na arbitrážní řešení by bylo bláznovství a znamenalo by válku. Krofta znovu opakoval, že čs. vláda nemůže návrhy přijmout a zdál se být odhodlán k nejhoršímu.

Mezitím Lacroix oznámil zamítnutí návrhů v poselství Bonnetovi, který je dostal v 9.15 nebo v 9.50, uvedl totiž oba údaje. Mezitím

též skončila schůze vlády a Hodža se vrátil do svého úřadu, kde našel vzkaz, že volalo francouzské vyslanectví. Toto je velmi důležitá informace. Hodža tedy zavolal Lacroix a místo rozhovoru po telefonu pozval Lacroix, aby k němu přišel. Tak se stalo a pak se odehrál rozhovor, který tvoří jádro celého případu a zdánlivě záhadu. Po skončení rozhovoru Lacroix poslal Bonnetovi telegram tohoto znění:

„Ministerský předseda Hodža mne právě zavolal k sobě. Prohlásil — jak podotkl, v dohodě s prezidentem republiky —, že kdybych ještě dnes v noci prohlásil panu Benešovi, že v případě války Německa proti Československu, vzniklé ve věci sudetských Němců, by Francie pro své závazky k Anglii nešla s námi, vzal by prezident toto prohlášení na vědomí; ministerský předseda by ihned svolal vládu, jejíž všichni členové se již dohodli s prezidentem republiky a s ním samým, že se podrobí.

Československé vedoucí kruhy potřebují toto krytí, aby mohly přijmout anglo-francouzský návrh. Jsou si jisty armádou, jejíž velitelé prohlásili, že konflikt osamocенého Československa s Německem by byl sebevraždou. Pan Hodža praví, že jimi navrhovaný krok je jedinou cestou k záchraně míru. Přeje si, aby všechno bylo ukončeno pokud možná po půlnoci nebo rozhodně během noci. Předseda vlády učiní totiž sdělení anglickému vyslanci.“

Tento telegram tedy představuje podstatu tvrzení, že Beneš si od Francie vyžádal ultimátum. Beneš nic takového neřekl a neposlal. Tento text napsal Lacroix s tvrzením, že to prohlásil Hodža, nikoliv Beneš. Příklad se tedy netýkal Beneše, nýbrž Hodžu.

Dva dny později (22. září) krátce před půlnocí Beneš dostal od Osuského z Paříže zprávu, že Bonnet v rozhovorech argumentoval tvrzením, že Beneš si vyžádal ultimátum, aby se kryl. Beneš též noci pověřil Osuského prohlásit Daladierovi a třem ministrům (odpůrcům Daladierovy politiky), že takové tvrzení je „skutečně ničemností“ a aby „celou věc okamžitě kategoricky vyvrátil.“ Ráno pak Beneš předal Osuského zprávu Hodžovi, jakož i sdělení, že sám již Osuskému odpověděl. Během dne dal Hodža sdělit Benešovi přes vyslance Smutného, že tvrzení o jeho rozhovoru s Lacroix bylo naprosto absurdní a že nic takového s ním nesmlouval.

Hodža později uveřejnil jeho verzi o rozhovoru s Lacroix v týdeníku L'Europe Nouvelle 29. října 1939 a v roce 1941 své údaje znovu potvrdil v rozhovoru s anglickým historikem Wheeler-Bennettem. Jeho verze říká: Hodža navázal řeč na prohlášení, které Lacroix odpoledne učinil Kroftovi, že dle jeho mínění (Lacroix) Francie nezmění své stanovisko, jež bylo obsaženo v anglo-francouzském návrhu, to jest, že ČSR nemůže nadále držet německé obyvatele uvnitř státu a musí tedy odstoupit pohraniční území. Tím vzniká otázka, jak se zachová Francie, jestli ČSR bude bojovat: zda Francie dodrží smlouvu a přijde na pomoc či nikoliv? Lacroix opakoval, že nemá definitivní instrukce, aby mohl dát odpověď, ale dle jeho pocitů Francie na pomoc nepřijde. Hodža: Je-li tomu tak, pak prezident Beneš musí být o tom ihned informován a Lacroix si má ihned vyžádat od své vlády tu nejjasnější odpověď, neboť čs. vláda a armáda musí přesně vědět, jak se Francie zachová. Lacroix řekl, že tak hned učiní.

Člen Daladierovy vlády Jean Zay napsal ve svých pamětech, že Bonnet tajně podporoval snahy zrušit smluvní závazky Francie a ponechat Německu naprosto volnou ruku ve střední a východní Evropě, ač veřejně tvrdil opak. Po válce Lacroix dosvědčil před parlamentní komisí: „Při zkoumání archivu ministerstva zahraničních věcí jsem viděl, že z mého telegramu byla odstraněna první otázka M. Hodžu a má nejistá odpověď... Jsem přesvědčen, že toto zkomolení mého telegramu je vážný akt viny ze strany francouzské vlády, neboť to naznačovalo, že vláda nezamýšlela dodržet své sliby, aniž by to přímo doznala.“ Alexis Leger, tehdejší generální tajemník ministerstva zahraničí, řekl Benešovi v červnu 1943, že Bonnet dal Lacroixovi instrukce vyprovokovat Hodžu k výrokům, které by mohly být použity proti republice. Lacroix se zmínil o zvláštních instrukcích ve své depeši 20. září odpoledne, viz shora.

Historický fakt tedy je, že Beneš si žádné ultimátum nevyžádal. Toto obvinění bylo založeno na intrikách, které zosnoval Bonnet a které částečně umožnil Lacroix formulací svého telegramu. Bonnet svoje intriky vždy zapřel, Lacroix měl aspoň tolik cti, že podal svědectví, ukazující přímo a nepochybně, kdo byl vinen: Georges Bonnet, francouzský ministr zahraničí.

Další pocta Václavu Havlovi

Mírová cena německých knihkupečů, nejvýznamnější literární pocta v oblasti německého jazyka, byla udělena Václavu Havlovi. Zprávu o tom Havel dostal, když byl ve vězení. Do Frankfurtu nad Mohanem, kde se cena v kostele sv. Pavla uděluje — letos to bude 15. října — vzkázal, že udělenou cenu považuje nejen za ocenění své literární práce, ale především za vyznamenání všech těch, s nimiž v uplynulých dvaceti letech v Československu bojoval za občanská práva, svobodu osobnosti a za mír. Velmi pesimisticky se vyjádřil k pozvání, aby přijel do Frankfurtu cenu osobně převzít. Havel nevěří, že kdyby do Spolkové republiky odjel, mohl by se vrátit zpátky do Československa.

Havlova literární cesta do světa šla přes Spolkovou republiku Německo. Zahradní slavnost, která byla uvedena v Praze v roce 1963, byla brzy přeložena do němčiny, hrána na německých jevištích a teprve později provedena v jiných cizích řečech. Ostatně všechny Havlovy práce byly nejprve přeloženy do němčiny, vydány západoněmeckými naklada-

telstvími a uváděny na západoněmeckých či rakouských jevištích. Spisovatel Ota Filip ve zprávě, vysílané čs. oddělením Svobodné Evropy, připomíná, že všechny světové premiéry Havlových her, které napsal po roce 1969, se konaly na divadlech v západní německé jazykové oblasti. Václav Havel, který už dvacet let neměl možnost vidět ani jednu inscenaci některé ze svých her, je dnes na západních německých divadlech jeden z pěti nejvíce a nejčastěji uváděných autorů.

Václav Havel je čtyřicátým pátým nositelem Mírové ceny německých knihkupečů. Před ním byli vyznamenáni touto poctou tak významní lidé jako Albert Schweitzer, Hermann Hesse, Karl Jaspers, Ernst Bloch, Max Fritsch, Manes Sperber, Siegfried Lenz. Havel není první spisovatel ze slovanské oblasti, kterému se cena dostává: byli jí vyznamenáni z Polska filozof Leszek Kolakowski a historik Władysław Bartoszewski, z Ruska spisovatel Lev Kopelev a starosta Jeruzaléma, Teddy Kolek, který se hlásí k polskému původu.

LIDÉ A OSUDY

MARIA GULOVICOVÁ-LIUOVÁ, kdysi slovenská učitelka z Hrnové, za války odbojová pracovníce, byla za Slovenského povstání čs. velitelstvím v Banské Bystrici přidělena k misi OSS, která přiletěla z Bari v Itálii, aby zajistila odsun spojeneckých letců, sestřelených nad Slovenskem. OSS byla americká organizace pro vojenské zpravodajství a pro práci v týlu nepřítele. Marii byla svěřena péče o americké parašutisty. Po likvidaci povstání Marie zůstala s parašutisty a snažila se je převést na ruskou stranu východní fronty. Němci některé parašutisty zajali, ale jedné skupině se podařilo v lednu 1945 přebrodit frontu. Sovětská NKVD parašutisty vyslouchala (Marie překládala) a v březnu 1945 Rusové svolili k repatriaci parašutistů přes Oděsu do Itálie. Marie, tehdy už řádná členka OSS, šla s nimi. Po válce odjela do Spojených států, kde v roce 1946 byla ve West Pointu vyznamenána bronzovou hvězdou. Po studiu ve Vassar se odstěhovala do Kalifornie, kde se provdala. Letos v květnu byla jednou z několika desítek žen, které za války sloužily v OSS a jimž k poctě byla ve Washingtonu uspořádána slavnostní recepce. Spolupráce Marie Gulovicové-Liuové v misi OSS (jejímž členem byl americký Slovák Janko Schwartz z New Yorku, který válku přežil, a Jerry Mičan z Chicaga, který zemřel v německém koncentráku) je podrobně popsána v americké knize *The OSS in World War II* z r. 1972. Knihu napsal někdejší pracovník OSS, Edward Hymoff. (vnd)

JULIUS FIRT, který zemřel 27. května před deseti lety v Mnichově ve věku 82 let, zastával v životě několik významných funkcí a mohl se dávat oslovovat různými tituly, ale záleželo mu na jediném: chtěl být znám jako český nakladatel. Ten přídomek si svou úspěšnou činností jako ředitel nakladatelství Františka Borového v Praze ve třicátých letech plně zasloužil. Za londýnského exilu v době války byl Firt členem státní rady, po válce v Praze jako národní socialistický poslanec byl zpravodajem o rozpočtu republiky, současně byl ředitelem novinářského a nakladatelského podniku Melnatrich, ale k nakladatelství se už

nedostal. Po Únoru musel do exilu zase. Vrátil se do Anglie, ale ne na dlouho. Přesídlil do Spojených států, kde v New Yorku stál u kolébky rozhlasové stanice Svobodná Evropa. V polovině padesátých let přešel do Mnichova jako ředitel čs. oddělení. V Mnichově vznikla jeho memoárová práce, který pod názvem *Knihy a osudy* vyšla v exilovém nakladatelství Index v Kolíně nad Rýnem roku 1972. Kniha rozmarná, tklivá i veselá, zábavná i poučná, kniha, která se různým čtenářům jeví různě. Není to literární příručka (jednou ji bude) jsou to vzpomínky milovníka literatury, spisovatelů a První republiky. Je to kniha jako víno: čím starší, tím jakostnější. Musíme za ni být Julkovi vděční.

SKAUTSKÉ SETKÁNÍ PO ČTYŘICETI LETECH se uskutečnilo 26. až 29. května na Bílých horách v americkém státě New Hampshire a sešli se na něm skauti a skautky z někdejšího DP tábora Jägerhof-Ludwigsburg. Dík organizátorce Maruše Šmelhausové-Jandákové přijeli skauti z amerických států Illinois, Ohio, Colorado, Maine, South Carolina, Washington, New Jersey, taky z Kanady, aby po 40 letech v exilu utužili přátelství z táborů v letech 1948-1951. Hodně se vzpomínalo, zpívalo až do ochraptění, porozprávělo o těch, kteří navždy odešli — taky o starostovi Junáka, dr. Věnu Fanderlíkovi — a jako se před 40 lety chodilo do bavorských Alp, vyšlápli si účastníci do Bílých hor, jenže se ta čtyřicátka poznala na tempu. Převeliký dík za úspěšnou „schůzku“ patří skautovi Janu Filipovi, který ve svém motelu poskytl ubytování a nadto ještě pozval k dalšímu setkání na Bílých horách. V duchu se posílaly pozdravy těm doma v Československu, kteří usilují o obnovu skautingu. L. Dr.

V EXILU ZEMŘELI: Páter Josef Novotný, provinciál říšského řádu Křižovníků s červenou hvězdou pro Rakousko a Německo, ve Vídni 23. května ve věku 58 let. Dlouhá léta působil jako duchovní správce českých přistěhovalců. Byl farářem u sv. Karla Boromejského, druhé největší farnosti ve Vídni.

Čechoslováci v USA

Trápi Vás niektorá z následujících otázok?

- na mortgage by sme mali, ale ako naštříme z našich plátov na downpayment?
- Len nedávno vyrastol Váš syn či dcéra z plienok a už sniva o vysokej škole?
- stari rodičia sú nám najbližší, ale čo keď ich počas návštevy stihne nejaká choroba alebo prihodi sa úraz?
- z čoho vlastne budeme žiť, keď budeme v dôchodku?
- kde investovať peniaze, ktoré som si našetřil na penziu, tak aby som mal zaručený príjem až do smrti?

Ten správny čas na zamyslenie je tu. Kedy a ako podobné problémy predvídať, vyhnúť sa či riešiť — to Vám bezplatne poradím.

Šetriace plány — výhodnejšie ako klasická IRA, 401 K — a s veľkou výhodou — so životným poistením, dôchodkové plány, úrazové a nemocenské poistenie nie len pre Vašu rodinu, ale aj pre návštevníkov z domova — to všetko Vám vysvetlím v rodnej reči. Neváhajte a zavolajte. Už sa teším do počúta.

Vladimír Sýkora
40 William Street
Wellesley, MA 02181
Tel.: 617-237-4900
617-647-0135
(24 hodín - nechajte odkaz)

Volajte collect

Jubileum Rafaela Kubelíka

Na zámek Býchory u Kolína, kde se 29. června před pětasedmdesáti lety Rafael narodil, přispěchaly v hluboké noci k jeho kolébce tři sudičky. První chtěla dát novorozenátku do vínku lásku k vlasti, druhá z něho chtěla mít hrdinu a třetí rozhodla, že se chlapec musí stát muzikantem. Noc se krátila a sudičky se nemohly dohodnout. A když za kopcem Horka začalo vycházet sluníčko, vložily mu do uzlíčku všechny tři vlastnosti. Tak nějak to na Kolínsku vyprávějí dětem.

Popravdě zdědil a přebíral Rafael Kubelík tyto vlastnosti už od dětských let od svého

LUBOMÍR KAVÁLEK

slavného otce, jednoho z největších světových houslistů, Jana Kubelíka. Malý Rafael k němu vzhlížel s obdivem a láskou. Naslouchal stejně pozorně a nadšeně kouzelným zvukům jeho houslí, jako jeho vyprávění. Byl na něho pyšný a rozhodl se jít v jeho šlépějích. V devíti letech už komponuje tajně svou první skladbu. Otce to těší, ale hned mu domlouvá, aby počkal, až k tomu získá řádným studiem potřebné základy. A tak Rafael začíná znovu komponovat ve čtrnácti letech na pražské konzervatoři, kde studuje šest roků — nejprve kompozici a housle a později dirigování. V době studií procházela Kubelíkova rodina svízelnou hospodářskou situací. Nová, trpká zkušenost mladého Rafaela z předsevzaté dráhy nevykolejila. Naopak. Tím více a hlouběji se ponořil do studia. Jeho pocity, nálady, vnitřní boje, se začaly odrážet v jeho skladbách. Od šestnáctého roku diriguje mladý Kubelík Českou filharmonii, s kterou v třidvaceti letech odjíždí na úspěšný zájezd do Anglie a Bruselu. Později doprovází svého otce na klavíru na turné po Spojených státech. Oba svazují ještě pevnější pouta. Mají při vši zájezdové hektice na sebe víc času. Otcovy rady přispívají k Rafaelovu uměleckému a lidskému růstu, pomáhají mu vítězit nad vnitřními pochybnostmi, které v každém skutečném umělci hrají, dodávají mu sebedůvěru. To přináší úspěchy. A další úkoly. Kubelík je po dva roky šéfem brněnské opery. Nezapomenutelné zůstává jeho provedení Prodané nevěsty v začátcích nacistické okupace. Návštěvníci si odnášejí z představení naději, že není vše ztraceno.

V osmačtyřicátém roce odchází Rafael do dobrovolného exilu. Uvědomuje si, že v jeho zemi, kterou tak miluje, se umění má stát nástrojem politiky, že má posluhovat temným silám. Po kratším pobytu v Anglii přebírá ve Spojených státech na tři roky vedení chicagského symfonického orchestru a přispívá značně ke zvýšení jeho úrovně a rozšíření repertoáru. Po návratu do Evropy je jmenován šéfem londýnské opery Covent Garden. Diriguje jako host vídeňské filharmoniky, vídeňské symfonický orchestr a celou řadu orchestrů dalších. Setkáváme se s ním na všech známých hudebních festivalech. Vyvolává v koncertních sálech vlny nadšení, zvláště když je na pořadu česká hudba. Posluchači okamžitě cítí, že v čele orchestru je kouzelník, který otevírá své srdce, velekňez, který mění hudbu ve vroucí modlitbu. Charisma, které vyzápuje, se zrcadlí i ve výkonu hudebníků, pro které, jak říká, je ctí hrát pod Rafaelem Kubelíkem. Zblízka jsme vřelý poměr hudebníků k dirigentovi mohli sledovat, když se Kubelík stal na 18 let stálým dirigentem Bavorského rozhlasového orchestru. Rok od roku rostla vzájemná úcta, ke které se připojilo přátelství, což přinášelo stále pronikavější úspěchy, především na zájezdech do daleké ciziny. Byla to korunovace vzájemného respektu.

K mému prvnímu osobnímu setkání s Rafaelem Kubelíkem došlo v dvaapadesátém roce v Edinburghu, kde v rámci festivalu dirigoval několik koncertů amsterodamského Concertgebouw orchestru. Poštěstilo se mi získat vstupenku na jeden z vyprodaných koncertů. Jen ten, kdo žije delší dobu odloučen od vlasti, pochopí, co znamená naslouchat živé hudbě českých skladatelských géníů, zvláště stojí-li v čele orchestru dirigent, který tuto hudbu nosí v srdci. S každým tónem jsem se vracel do Smetanovy síně, k Vltavě, k Vyšehradu. Byl to krásný sen, který jsem přijímal jako veliký dar. Když zazněla bouře potlesku, zaplavila mne pýcha, že ten oslavovaný dirigent je jeden z nás. Následující den, stále ještě pod dojmem z koncertu, jsem se vydal za mistrem Kubelíkem požádat ho o rozhovor pro Svobodnou Evropu. Bylo to v době, kdy většina krajanů se obávala z naší stanice hovořit, aby neohrozili své přibuzné a přátele. I Rafael Kubelík nejprve zaváhal. Nepřemlouval jsem ho. Rozhodl se sám.

Bylo to jedno z mých prvních interview. V duchu jsem si připravil několik otázek. Když jsem položil první a mistr mi ji zodpověděl, zjistil jsem, že se pásek v nahrávce nepohybuje. Byla to jedna z prvních nahrávek, těžká bedýnka s natahovacím perem, na které jsem v rozčilení zapomněl. Omluvil jsem se a začal otáčet klikou. Mistr pozoroval, že jsem stále nervóznější a když mi klika z rozčesné ruky vypadla, snažil se mně uklidnit. Několik laskavých slov a jelo se znova. Rafael Kubelík se rozpovídal. O své činnosti, o orchestrech, s kterými spolupracuje, o svých plánech. Jen nesměle a zřídka jsem kladl otázky. A odmítl jsem se úplně, když začal vzpomínat na domov. V tom okamžiku mi vzal z ruky mikrofón, jako by se chtěl ještě více přiblížit těm domům. Ujistil je, že opustil vlast jen proto, že zůstal věrný národu, ve který my v cizině tolik věříme. Připomíná Smetanu, Dvořáka, Janáčka, jejichž hudba pro každého českého muzikanta a vůbec Čecha, ať je kdekoli, znamená vlast a sílu domova. Proto je tato hudba, která vyrostla z kořenů naší země, největším pojítkem mezi námi a domovem.

Kulturní zprávy z domova a ciziny

Zlatá Praha, 26. ročník mezinárodního televizního festivalu, byl slavnostně zahájen 8. června v Mánesově síni Anežského kláštera v Praze. Účastní se 47 televizních organizací ze 40 zemí ve dvou soutěžních kategoriích a i mimo soutěž 70 díly. ● Česká filharmonie ukončila 10. června koncertem v Domě umělců letošní sezónu, během níž uspořádala 50 koncertů a několik zájezdů do zahraničí, mezi nimi i do Japonska. ● Josef Híršal a Bohumila Groegerová, kteří se přes dvacet let soustřeďují na překlady ze soudobé rakouské literatury, byli vyznamenáni rakouskou státní cenou pro překladatele a osobně ji ve Vídni převzali. ● Významnému českému malíři, ilustrátorovi a scénografovi Janu Zrzavému byla 9. června odhalena pamětní deska na Zámeckých schodech v Praze. ● Karlova univerzita dnes je název výstavy, která se koná v Hamburku do 30. června. ● Autorský večer Václava Havla se konal 5. června v Budařestech. Byl organizován Maďarským svazem spisovatelů a maďarským rozhlasem; na pořadu byly úryvky z divadelních her Zahradní slavnost a Largo desolato a uskutečnily se i dva telefonáty s Václavem Havlem. ● Ke 200. výročí úmrtí W. A. Mozarta je pořádána v Benátkách, Mnichově, Vídni a Praze mezinárodní soutěž pro mladé pěvce do 28 let, kteří se musí představit ve třech mozarťovských operních rolích v originálních jazycích. Pro vítěze v mužské i ženské kategorii je 12 cen. ● Ve Vídni se koná výstava Současná slovenská grafika, podávající na pracích 20 autorů přehled tvorby střední a mladé generace grafiků. ● Slovinský PEN Club uspořádal na Bledu mezinárodní konferenci o exilové literatuře, na které český exi-

kem mezi námi a domovem. V závěru přislíbil, že při každé příležitosti bude světu připomínat bezpráví a nesvobodu ve své, tak milované zemi. Svůj slib Rafael Kubelík do dnešního dne a do důsledků plní. Teď, i když odložil ze zdravotních důvodů taktovku, zůstal hudbě věrný. Věnuje se komponování. A zůstal především věrný sám sobě. Nezměnil své názory. Nezklamal. Nepřijal pozvání, aby přijel dirigovat Českou filharmonii, i když mu zaručili volný návrat. Odpověděl, že nemůže vyhovět, dokud normální lidské právo volného pohybu nebude platit pro každého slušného Čecha a Slovaka. Nepřijede, dokud bude v zemi nesvoboda.

Karel Čapek napsal v jedno ze svých medailonků: „Kdo pro lásku k věci přivedl kterékoli lidské dílo k dokonalosti a mistrovství, tomu věnec budiž dán.“

Jeden z nejkrásnějších věnců, uvitý z květů úcty, obdivu a lásky, dnes předáváme velkému muzikantovi a člověku Rafaelu Kubelíkovi a přejeme mu i jeho choti, velké zpěvačce Elsi Morisonové-Kubelíkové, dlouhá, šťastím naplněná léta.

lový literární historik, profesor Antonín Měšťan z univerzity v západoněmeckém Freiburgu, se ve své přednášce zabýval jak teorií, tak i praxí exilové literatury. ● Hudba pro Prahu 1968, skladba profesora Karla Husy z italské univerzity, se dávala počátkem května čtyřikrát v podání New York Philharmonic pod taktovkou Ericha Leinsdorfa s velkým úspěchem.

● Absolventka pražské konzervatoře Kateřina Iváková emigrovala před šesti lety do Austrálie, kde v Baystreet Theatre v Sydney uvedla ve dnech 27. května-17. června Havlovy aktovky Vernisáž a Audience, které sama přeložila, režisovala a obsadila populárními australskými herci. ● V galerii Kunst Keller v Klíane u Lucernu vystavoval do půle června Václav Eliáš, šéf výpravy Městského divadla v Lucernu, ředitel a hnací motor loutkového divadla při Městském divadle, takže není divu, že vede divadelních inscenací visí i loutky. Eliášovy expresionistické malby z Lucernu byly zakoupeny pro městské úřady. ● Nejvzácnější drahé kameny ze sbírek Národního muzea budou vbrzku vystaveny v Praze v Národním muzeu. ● K dvoutisícému výročí osídlení Bratislavy nabídl americký zpěvák Steve Wonder uspořádat spolu s čs. umělci koncert ve prospěch tělesně postižených čs. občanů. ● Na folklorní festivaly ve Francii odcestovala na tři červnové týdny dechová hudba Horňáci s tanečními páry folklorního souboru Velička. ● Ve Vídni a v Budařestech byla založena Překladačská služba pro středoevropské řeči, která je čile zaměstnávána překlady z maďarštiny, na druhém místě z češtiny a na třetím z polštiny. ●

Pražská rocková skupina „Půlnoc“ v USA

Ve dnech 20. dubna až 9. května podnikla pražská rocková skupina „Půlnoc“ bleskový zájezd po Spojených státech. Tato informace je zajímavá ba téměř neuvěřitelná, a to z mnoha hledisek. Ač to byl v podstatě turistický zájezd, uspořádala „Půlnoc“ řadu koncertů v Chicagu, Northhamtonu, New Yorku, Washingtonu, San Franciscu a Seattlu. To je ta zajímavá část informace — ta téměř fantastická spočívá v tom, že jádro „Půlnoci“ tvoří Milan „Mejla“ Hlavsa, Jiří Kabeš a Josef Janíček, tedy členové legendární (a v současnosti již bohužel neexistující) undergroundové skupiny „The Plastic People of the Universe“, s jejímž jménem je spjata celá historie nezávislého kulturního hnutí v „normalizovaném“ Československu. Hudební výraz „Plastiků“ byl od konce šedesátých let, kdy skupina vznikla, ovlivněn tvorbou avantgardních amerických skupin „Velvet Underground“ a „Fugs“ — a tak byl zájezd „Půlnoci“ do míst, kde se jejich styl zrodil, více než symbolický.

V polovině sedmdesátých let byli členové „Plastiků“ vystaveni nejtěžším represáliím ze strany režimu, včetně odsouzení několika hudebníků a dalších osob z jejich okruhu k vězenským trestům — samozřejmě na základě vykonstruovaných žalob. Mezinárodní akce na jejich podporu vyvolala tehdy hodně vzruchu a byla také jedním z faktorů pozdějšího vzniku občanské iniciativy „Charta 77“.

„Plastici“ se tehdy stali (příčiněním představitelů státní moci) vlastně „politickou“ skupinou a tato nálepka jim zůstala i v letech osmdesátých, i když hudebníkům tohoto sdružení šlo, podle jejich vlastních slov, vždy jen o hudbu — dobrou a rockovou. V roce 1988 to členové původních „Plastiků“ — nejvíce pronásledované skupiny z celé řady nezávislých souborů, vzdali. Tři výše jmenovaní muzikanti k sobě přibrali čtyři mladší a vznikla „Půlnoc“.

V obsazení: Míša Němcová — zpěv; Milan Hlavsa — autor hudby, basový kytarista a zpěv; Josef Janíček — klávesové nástroje a zpěv; Jiří Kabeš — kytara; Karel Jančák — kytara; Tomáš Šila — violoncello a Petr Kumandžas — bicí, sklídila skupina „Půlnoc“ ve Spojených státech obrovský úspěch. U publika na koncertech, u hudební kritiky i u sdělovacích prostředků, včetně mocné a celosvětové společnosti MTV. Publikum bylo nadšen nezvyklým hudebním projevem skupiny a hudební kritika, která věnovala zpočátku více důrazu na předpokládané politické nádechy v tvorbě „Půlnoci“, časem uznala, že jde o čistou rockovou hudbu na špičkové úrovni — nesporně to nejlepší, co zatím ve Spojených státech měli diváci možnost vidět a slyšet z východní Evropy. Překvapení byli i samotní hudebníci, kteří netušili, že jejich muzika, kterou v Československu provozují se statutem amatérů a musí mít také normální občanská zaměstnání, najde u náročné americké publika takovou odezvu, že byla i řeč o vydání desky. Martin Schulz

NOC NA KARLŠTEJNĚ

Romantická hudební komedie podle Jaroslava Vrchlického s hudbou Karla Svobody, texty písní Jiří Štajdl.

V hlavních rolích: Jaroslav Marvan, Karel Höger, Jana Brejchová, V. Brodský, Waldemar Matuška, Miloš Kopecký a mnoho dalších známých herců a zpěváků.

Připomeňte si i Vy populární melodii tohoto celovečerního barevného filmu (88 min.), natočeného v r. 1973 v překrásných interiérech a exteriérech hradu **Karlštejn** a jeho okolí. Videokazety nahrané přímo z filmu, dokonalé obrazové a zvukové kvality, v barevné knižní obálce v systému VHS/Pal k okamžitému dodání. Video 200 a Beta pouze na objednávku. Cena kazety DM 60 plus poštovné (nebo ekvivalent) K dostání pouze u smluvních firem **PROART**.

- v Rakousku: BOHEMIA STORE, Petr Pastrňák, A-1070 Wien, Lindengasse 5, Österreich (poštou i na prodejné)

- ve Švýcarsku: B. Smetana — Postfach 67, CH-8360 Eschlikon, Schweiz

- ve Skandinávii: BOHEMIA VIDEO, Box 3119, 183 03 Täby — Sverige

- V NSR, Benelux, Anglie, Francie, Itálie, Austrálie, N. Zeland u firmy PROART, D-8045 Ismaning b. München, P.O. Box 12 32, West Germany

- v Kanadě v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy ACTIVE VIDEO, P.O. Box 1218 Snowdon, Montréal, Que. H3X, 3Y3 — Cena 44 kan. dolarů plus poštovné

- V USA v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy EUROVIDEO, P.O. Box 356, Attwood, CA 92601, USA. Cena 39 am. dolarů včetně poštovného. EUROVIDEO pro Vás provádí kvalitní převody z evropské normy do NTSC.

Podporujte nás — Kupujte jen originál!

Středisko informací a služeb pro Čechy a Slovaky

poskytuje aktuální informace a potřebné služby týkající se

- asylového řízení
- Asl/G paragraf 17 „Duldung“
- pracovního povolení
- povolení pobytu
- oprávnění pobytu
- nabytí něm. státního občanství
- rozhodnutí o amnestii ze dne 27. října 1988
- legalizaci pobytu v NSR
- vyjmutí ze státního občanství ČSSR
- tvorby kapitálu, cenné papíry a fondy
- uložení kapitálu
- financování vlastního bytu a rodinného domku
- možnosti kreditu
- daňového vyrovnání a přiznání
- registrace a zápočtu odpracovaných let v ČSSR

- finančního zajištění v případě invalidity
- finančního zajištění v důchodu
- zákonných povinností vůči Úřadu důchodového pojištění
- novelizace daňového zákona k 1. 1. 1989
- novelizace zákona o nemocenském pojištění k 1. 1. 1989
- reformy zákonn. důchodového pojištění

- Naši odborníci Vám poradí v otázkách pojištění
- Pomůžeme Vám při koncipování úředních dopisů a vyplňování formulářů
- Vaše záležitosti můžete projednat v mateřštině

- Pro naši činnost je nezbytné nutný soustavný průzkum o postavení našich krajanů v sociálním pojištění ve Spolkové republice. Proto také my potřebujeme kontakt s Vámi.

Úřední hodiny: středa 10 - 16 hodin • telefon (089) 551 44 109

Iduna Versicherungen, Bausparen, Investment
Československé oddělení

8000 München 2, Sonnenstrasse 23, 5. poschodi

IDUNA

Immer der richtige Rahmen

Krajské středisko Denia — Španělsko

Na výběr jsou: garsonky, byty, řadové domky, vily a pozemky.
V Deni najdete: příznivé klima, kouzelný kraj a nové přátele ze všech koutů světa

„LA PEDRERA II“ — VESNIČKA KLUBOVÉHO RÁZU

Fáze 1: dokončena a vyprodána
Fáze 2: ve výstavbě

Blíže informace, prodej & pronájem:

DIVA IMMOBILIEN K. & V. DIVOKÝ, Segantinstr. 9., CH-8049 Zürich, tel. 01/341 21 56

Malý oznamovatel

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojím otištění US dol. 20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně vytištěnou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzavěrka 25. předcházejícího měsíce.

PŘEKLADY — TLUMOČENÍ

z češtiny do němčiny a naopak provádí a ověřuje veřejné ustanovený a přísední soudní překladatel a tlumočnick s dlouholetou zkušeností (listiny, smlouvy, literatura)
Dipl. Verwaltungswirt (FH)
ROLAND RICHTER
Steinstr. 46
8000 München 80, tel.: 089/48 65 79
Termíny jen po telefonické domluvě!

Úředně ověřuji překlady.

Poskytují porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísední soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20
od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

Překlady z češtiny do němčiny
a do angličtiny a z obou řečí do češtiny
provádí a úředně ověřuje
místopředsední překladatel

LADISLAV SANTIAGO DE LA GRUZ
Guerickestrasse 21, 8000 München 40,
tel.: 089/361 74 04 nebo 361 74 05
zároveň veškerá pojištění (životní,
úrazové, právní, povinného ručení,
domácnosti, mot. vozidel atd.)

Ubytování ve Vídni vám poskytne MIROSLAV SEĎA

Wien 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415
Cena od 22 DM na osobu

Zn.: „Ubytování v Kolíně“ č. OB-104-I-89 — Poskytnu levné ubytování v Kolíně n/Rýnem. Tel.: 0221/419661.

Zn.: „Platím v dolarech“ č. 26-V-89 — Koupím stavební parcelu nebo novější rod. domek či byt v Praze.

Zn.: „Poválečné vydání“ č. 28-V-89 — Česká poválečná vydání Platonových a Aristotelových spisů odkoupím.

Zn.: „Pro seriózní zájemce“ č. 29-V-89 — Prodám obrazy české krajiny, Alpy od Fr. Libala, lepty New Yorku od Šimona, starožitné granátové šperky a bronzový, starý lustr.

Zn.: „Prodám nové studio“ č. 27-V-89 — v krajském středisku Denia — Španělsko, 32 čtv. metrů, La Pedrera II, Fáze 1, nezařizené, jen s lednicí — pro nemoc.

Zn.: „Jarda Novotný, Austrálie“ č. 14-VI-89 — Jardo, ozvi se, hledá Tě spolužák z gymnázia. Žijí ve Švédsku. Zprávy do adm. t.l.

Zn.: „Studuji grafiku a fotografii“ č. 15-VI-89 — Rád bych našel českého umělce v západ. Evropě, který by byl ochoten se se mnou rozdělit o své zkušenosti a s nimž bych mohl nějakou dobu pracovat. Žijí v Holandsku, 4 roky uměl. akademii v Kampen, kořeny v české půdě.

Čtyř- až šestnásobné zvětšení kapitálu !

Zamýšlíte podnikat? Chcete si za nízké úrokové sazby peníze půjčit a na vysoké je ukládat? Švýcarské bankovníctví a pojišťovnictví skýtá nejvyšší možnou záruku solidnosti a bezpečí. Nejsme vázáni žádnou společností; můžete se spolehnout, že Vám objektivně poradíme spojení, které je pro Vás osobně nejvýhodnější.

Velice záleží na tom, do jakých rukou se dostanete, kam sahají možnosti příslušného pracovníka. Znáte desatero výhod POJIŠTĚNÍ VAŠEHO KAPITÁLOVÉHO SPOŘENÍ VE ŠVÝCARSKU? Víte jaké splátky z ciziny do Švýcarska platit, jaká skladba pojistky je pro Vás osobně nejvýhodnější? Rádi Vám vše vysvětlíme v naší mateřštině, rádi Vám neutrálně poradíme.

Váš Hubert Peter Pazdera

**Hubert
Pazdera**

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Telefony: 932 32 22 nebo 252 77 47
Předvolby: ze Švýcarska: 01
ze Spolkové rep. Německo: 00411
z Velké Británie: 010411

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION

MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosstr. 75
Tel. 0043 6542 7113

Vylety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch.
Česká kuchyně

Polopense od 26.- DM

zahájení zimní sezóny od 2. XII.
Píšte česky

Zn.: „Sportovní Čecho-Švýcar“ č. 1-VI-89 — Rozvedený nekuřák, 54/177, 78 kg. SŠ, hledá štíhlou, upřímnou, int. přítelkyni — i ze zámoří. Zábavy: sport, kultura, hudba.

Zn.: „Neváhej“ č. 2-VI-89 — SŠ, 38/188, s ním, obč., hledá pohlednou a milou dívku, nejraději zabývající se prof. hudbou, ale není podmínkou. Zájmy: kultura, sport, cestování. Kraj Regensburg a foto velmi vhod.

Zn.: „Z Oravy“ č. 3-VI-89 — 50ročná vdova so 14r. synem, plnoštíhlá, hledá přátelstvo s dobrým mužem.

Zn.: „Camping“ č. 4-VI-89 — Cestovatelka, 170, štíhlá, hledá cestovatele (ve věku 60-65 let) z Evropy i zámoří.

Zn.: „Společný život“ č. 5-VI-89 — 69letý Čechoameričan by si rád dopisoval s osamělou, upřímnou, rozumnou ženou jemné povahy, která má podobné přání. Osobní seznámení později možné. Na věku nezáleží, bydlím v Texasu.

Zn.: „Štěstí pro rodinu“ č. 6-VI-89 — Vdovec, 38letý, 183 vysoký, s dětmi — syn 15, dcera 5, sportovní typ se smyslem pro rodinu, hledá vhodnou partnerku pro sebe a své děti. Foto vitáno.

Zn.: „Šikovný kluk“ č. 7-VI-89 — 23letý kuchař, s papíry v NSR, nyní na Floridě, by rád poznal přítelkyni v USA.

Zn.: „Zámoří“ č. 8-VI-89 — Štíhlá středoškolačka, 25/170/57, žijící v Čechách, sportovně založená, se zájmy o kulturu, hudbu, cestování a vaření, hledá seznámení se sympatickým, seriózním partnerem. Prosím foto.

Zn.: „Společná dovolenka“ č. 9-VI-89 — Švajčiár slovenského původu, patředesátník, 180 cm, nefajčiár, všestranných zájmů, vysokoškolač, bez závazků, hledá příjemnou, intel. dámu do 50 rokov v Evropě. Společná dovolenka pri mori v septembri.

Zn.: „Šťastní ve dvou“ č. 10-VI-89 — Ráda bych poznala vysokoškolačka od 40-50 let, žijícího v NSR, který umí mít rád. Je mi 40, 170, jsem nekuřačka.

Zn.: „Milovat — být milován“ č. 11-VI-89 — Má ještě právo lépe než zachovalý, málo přes padesát, univ. vzdělaný konzultant z Kalifornie hledat milou, intel. partnerku k vážnému seznámení a společnému podnikání? Kdo řekl, že láska znamená někoho, s kým chceš zestrnout? foto podmínkou, vyměním či vrátím. Jen seriózní zájem.

Zn.: „Vzájemné porozumění“ č. 12-VI-89 — VŠ, nar. v dubnu 58, 169 cm vysoká, svobodná, štíhlá nekuřačka, bruneta, hledá pohledného, svobodného muže do 37 let se smyslem pro rodinu, z NSR, Rakouska či Švýcarska

Zn.: „Vše uhradím“ č. 13-VI-89 — České děvče, 21 let, t.č. v NSR, hledá sponzora v Kanadě.

Filmový hit roku 67/68

TA NAŠE PÍSENIČKA ČESKÁ

s Waldemarem Matušskou, M. Kopeckým, J. Bohdalovou, J. Bejvlem a dalšími předními českými herci, zpěváky a orchestry.

FILMOVÝ MUZIKÁL, sestavený z písní Karla Hašlera, zasazený do překrásných motivů pražských uliček a zákoutí. Dobové kostýmy i nákladná výprava tohoto celovečerního barevného filmu předčí Vaše představy Prahy na počátku našeho století.

Videokazety dokonale obrazové a zvukové kvality, nahrané přímo z filmu — žádná pátá kopie z páté kopie!!!

Kazety v barevném knižním obalu v systému VHS/PAL k okamžitému dodání, systém BETA/VIDEO 2000 jen na objednávku.
Cena kazety DM 60 plus poštovné (nebo ekvivalent). Délka 81 min.

K dostání pouze u smluvních firem PROART — v Rakousku: BOHEMIA STORE, Petr Pastrňák, A-1070 Wien, Lindengasse 5 (poštou i na prodejné) — ve Švýcarsku: B. Smetana — Postfach 67, 8360 Eschlikon, Schweiz — ve Skandinávii: Bohemia Video, Box 3119, 183 03 Täby-Sverige

v NSR, BENELUX, Anglie, Francie, Itálie, Austrálie u firmy PROART, D-8045 Ismaning b. München, P.O. Box 12 32, West Germany — v Kanadě v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: cena 44 kan. dolarů a pošt., ACTIVE VIDEO P.O. Box 1218 SNOWDON, Montréal, Que; H3X, 3Y3, Canada — v USA v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: EUROVIDEO, P.O. Box 356, ATTWOOD CA 92601, USA.
EUROVIDEO pro Vás provádí kvalitní převody z evrop. normy do NTSC

Podporujte nás — kupujte jen originál!

ČEMU SE DOMA SMĚJÍ

Jakeš s Adamcem stáli na vysokém mostě a rozhodli se skočit dolů do řeky.

Kdo dopadl první?

Na tom vůbec nezáleží, to není důležité. Hlavní je, že skočili.

Jaký je rozdíl mezi Jakešem a Švejkem?

Švejk byl chytrý, ale dělal hloupého.

Jakeš přiletěl z Moskvy do Prahy a hned z letiště v Ružyni se dal dopravit do sanatoria pro papaláše.

„Soudruhu profesore,“ oslovil lékaře, „naléhavě potřebuji tvou pomoc. Dnes ráno jsem v Kremle mluvil s Gorbačovem a ten zřejmě chce, abych měl na hlavě taky takovou skvrnu jako má on. Soudruhu profesore, můžeš to zařadit?“

Profesor si rozpačitě prohrábl rukou vlasy, nechápavě kroutil hlavou a posléze si dodal odvahu a zeptal se: „Soudruhu generální tajemníku, můžeš mi říci, co vlastně Gorbačov povídal? Opakovat, co ti přesně řekl?“

Jakeš pobotově odpověděl: „A to beze všeho mohu. Když na mne mluvil, klepal si prstem na lebku, víš, na to místo, co tam má tu skvrnu, a říkal: „Jakeši, Jakeši, to musíš mít tadyhle. Jakeši, tady to musíš mít.“

MÁJOVÁ Z PRAHY

Brežněv kdyby žil, tohle by byl nepřežil, jak si teďka nový sovět v Moskvě zařadil. I ten zrádce Medvěděv slova se tam uchopil a o pravdu a lidská práva velmi zadonil. V Praze všichni soudruzi, i Jakeš se zbrozil, co mu Gorbačov tím sovětem zase natropil. Jak to, že drzé svobodné projevy dovolil, nařikal Jakeš a ronil slzy jako krokodýl. Copak neví, jak by mi to tu Havel zasolil, kdybych mu jen o kapku víc uzdu povolil? Jestli tohle náš vzor, to bych si vyprosil, neb v tu ránu zapomenou, kdo nás osvobodil, zlostině rozlícený Jakeš Moskvě pohrozil. Jakeš a druzi jeho soudruzi nepochopili, že čas všech jich se už vrchovatě naplnil, že to u lidí od Aše až po Košice prohloupil, že zkrátka už nic nezbyvá, než aby odstoupil a nové, nebrežněvovské garnituře místo učinil.

Václavské náměstí v Praze, v lidové mluvě odjakživa Václavák, dostává teď občas název Náměstí vodního dělostřelectva. Jsou také návrhy, aby se pojmenovalo Náměstím Jakešových lázní, protože se tam nahoře občas dávají sprchy, uprostřed podniká kondiční běh a dale poskytl masáže.

V otevřeném letadle sedí Husák s Jakešem. Pilot je dopravit nížko nad vesnici. Husák sáhl do kapsy, vytáhl tisícovku a hodil ji dolů se slovy: „Teď jsem někoho obšťastnil.“ Jakeš se nechce dát zahanbit, vytáhne z kapsy dvě tisíčovky, hodí je dolů a říká: „Teď jsem obšťastnil dva lidi.“ Pilot se k nim otočí a křikne: „Jestli se nepřestanete vyťahovat, obrátím letadlo a obšťastním celý národ!“

Jaký je rozdíl mezi Jakešem a Castrem? Fidel Castro je špička na Kubě, Jakeš je Kuba na špičce.

Nejsvobodnější lidé v Československu jsou důchodci. Nemají, oč přijít.

Jaký je rozdíl mezi Allendem a Dubčekem? Allende zapomněl, že je tak daleko od Moskvy. Dubček zapomněl, že je tak blízko od Moskvy.

Znáš tu pohádku, jak jde Jakeš s provazem do lesa? Neznám, ale hezky se to poslouchá.

Zavolajte si nám

o NAJLACNĚJŠÍ cestovné listky pre vašich príbuzných a známých (ČSSR občanov) na návštevu do USA a Kanady. (Příklad: Praha — L.A. dol. 599 00 v júnú 89)
ZAPAD CONNECTIONS 1-713/288-7771

Moravianum AG

Filiale

6000 Frankfurt 1, Koblenzerstr. 8
Dne 1. 4. byla otevřena nová krajská cestovní kancelář ve Frankfurtu/M. Nabízíme našim krajanům a jejich přátelům veškeré služby v turistice a cestování, individuální i skupinové, za velmi výhodných podmínek. Letecké, autobusové, vlakem i lodí po Evropě a do celého světa. **Krajanům poskytujeme 5 procent slevy** na všechny zájezdy. Zprostředkujeme na Vaše přání pro vaše příbuzné a známé v ČSSR dovolenou v zahraničí.

Volejte nebo píšte, jsme Vám k službám.

Provádíme úředně překlady z češtiny do němčiny a naopak za mírný poplatek.
MORAVIANUM AG Travel Agency
6000 Frankfurt 1, Koblenzerstr. 8,
Tel.: 069/732 914

Knihkupectví Arkýř — Jarka Binarová
München 40, Schellingstr. 20 (ve dvoře)

Ke koupi všechny knihy exilových nakladatelství a antikvární výtisky, vydané v Československu. Těšíme se na Vaši návštěvu!

DOVOLENÁ ve Švýcarsku ve vlastním domě za dovolenou v jiné zemi v zámoří za stejných podmínek, dle dohody. Pište na: F. Lattenberg, dipl. Arch. Messenriet, CH-8500 Frauenfeld, Schweiz

Postarádte-li kild, lesy, vodu, čistý vzduch, navštívte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní za 20 DM

Týden dovolené s plnou penzí za 259 DM
Vikend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str. 17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 02336,
D-8000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy.

Nabízím

100 % a okamžitě financování nemovitostí (bytů, domů, pozemků firem)

100 % zajištění v případě nemoci, nezaměstnanosti, stáří či jiné pracovní neschopnosti;

Půjčky a pojišťování všeho druhu.

Zdeněk Kedroutek
Kurfürstenstr. 16

8034 Germering b. München
Tel.: 089/841 40 18

POJIŠTĚNÍ RIDIČSKÉHO PRŮKAZU

Pozor, novinka!

Nabízím pojištění řidičského průkazu pro řidiče z povolání a také řidiče-amatéry
Informace podá:

AGENTUR PAZDERA,

Tel.: CH-01-932 32 22

D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

V malebné předalpské krajině

ALPENGASTHOF RABENKOPF

(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208) má pro hosty moderní, hotelové ubytování s výbornou restaurací, s videňskou a českou kuchyní (oceněnou odbornými časopisy). Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, výletů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdninový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středů Mnichova, 20 km od Garmisch-Partenkirchenu.

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Plánujete-li dovolenou na Floridě, navštívte krajaňský motel

JASMIN VILLA

801 S. Ocean Blvd.

Pompano Beach, Florida 33062-6315, USA

Tel.: (305) 941-7930

Budete se u nás cítit jako doma.

Těšíme se na Vás

Lajoš a Janet Naňákovy

**ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY
PRODÁVÁ A KUPUJE****Alois Čížek**

37, Avenue Joseph Segrettin,
F - 93220 GAGNY, TI. /1/43-88-24-68
France

Zn.: „Novostavba“ č. 16-VI-89 — Prodám dvourodinný dům v ČSSR blízko Prahy, novostavba s garáží, podsklepením, se zahradou a bazénem, blízko lesa a vody. 140.000 DM. Jednání jen s vážnými zájemci.

MORAVIANUM AG

Filiale

6000 Frankfurt 1,

Koblenzer str. 8, tel.: 069/73 29 14

Naše nabídka: **ŘECKO**

Hotel Europa nebo hotel **Thermaikos**
Korinos 60 km jižně od Soluně. Přimo u moře
Všechny pokoje se sprchou a WC,
balkon s výhledem na moře.

Do 30. 6. 89 a od 1. 9. do 30. 10. 89
přenocování se snídaní 154 DM týdně
polopense 203 DM týdně

Od 1. 7. 89 do 30. 8. 89
přenocování se snídaní 175 DM týdně
polopense 238 DM týdně
přistýlka 22 DM denně
dětská přistýlka 6 DM denně

Děti od 4-10 mají 50 procent slevu

děti od 11-15 mají 40 procent slevu

Vlastním dopravním prostředkem, přeprava letadlem možná.

Camping na zahradě hotelu:

Stan, auto, 2 osoby se snídaní 15 DM denně, polopense možná

Mezinárodní ekologická konference v Praze

Už podruhé v letošním roce se Praha stala místem, kde se z československého podnětu — jmenovitě předsedy vlády Ladislava Adamce — sešli zástupci sousedních států, aby posoudili možnosti společného postupu při řešení naléhavých problémů životního prostředí. V březnu to byli ekologičtí experti, kteří připravovali podmínky pro jednání zodpovědných členů vlád. Původní Adamcovou snahou bylo dosažení účasti vládních šéfů, což mělo poněkud napravit pošramocenou pověst režimu, proslulého především represivní politikou vůči nekonformně smýšlejícím občanům. Svolat do Prahy konferenci na nejvyšší vládní úrovni se sice nepodařilo, neboť i jinde mají „své problémy“, viz Maďarsko, Polsko a Sovětský svaz, přesto se však koncem května 29. a 30. — sešly v Praze delegace šesti sousedních zemí (Maďarska, Východního Německa, Západního Německa, Polska, Rakouska a Sovětského svazu), dále delegace Evropského společenství, Rady vzájemné hospodářské pomoci a Hospodářské komise OSN pro Evropu.

Ať byly Adamcovy záměry jakékoli, podařil se mu husarský kousek. Poprvé v dějinách středoevropského prostoru došlo k jednání na skutečně „účinné úrovni“ o otázkách, které zvláště v Československu byly až donedávna tabu. Nelze sice říci, že byla přijata zásadní rozhodnutí, která v době co nejkratší konkrétně ovlivní životní prostředí — podstatou závěrečného memoranda je usnesení, že příslušní experti se v příhodné době opět mají sejít, první kroky však byly učiněny. Na tom by nejvíce mohlo vydat Československo. Dá se předpokládat, že vyspělé sousední státy — především Západní Německo — mohou za výhodných podmínek dodat potřebnou technologii (nebylo by to poprvé), v podstatě s vědomím, že jediným ziskem bude zlepšení čistoty řek (Labe, Dunaj) a pomoci odsiřovacích zařízení snížení množství škodlivin v ovzduší. Západoněmecký ministr ochrany životního prostředí Klaus Töpfer ještě během jednání nabídl v tomto směru konkrétní pomoc — tak úplně zadarmo však ne. Ostře kritizoval výstavbu vodního díla na Dunaji, Gabčíkovo — Nagymaros. Podpořil tak sta-

novisko delegace Maďarska, které v současné době na svém břehu Dunaje stavbu až na další zastavilo. Jedním z nejdůležitějších důvodů bylo bezprostřední ohrožení zásob pitné vody ve spodních vrstvách — vody, která je životně důležitá pro obyvatele Budapešti. Dalším ožehavým bodem zasedání byla výstavba československé nukleární elektrárny v Temelíně — jen padesát kilometrů od rakouských hranic. Zde se protesty Klause Töpfera připojila dramaticky formulovanou výzvou rakouská ministryně životního prostředí Marlies Flemingová. „Máme strach z atomové energie — máme strach z našich československých sousedů“ — řekla mj. doslova. Svě stanovisko nezměnila ani po ujištění, že československé atomové elektrárny jsou naprosto bezpečné. Problematika jaderné energetiky totiž nespočívá jen v bezpečnosti provozu. Další a neméně závažnou otázkou je, kam s jaderným odpadem? A v tom nemá nejen Československo, ale i jiné, vyspělejší státy, jasno. Rakousko se proto — po plebiscitu — vzdalo tohoto druhu energie vůbec, přestože první atomová elektrárna v Zwentendorfu už byla kompletně dohotovena.

Přes všechny spory a vzájemné obviňování došlo i k pozitivním, byť ne ještě zcela podrobně rozpracovaným plánům. Polsko přišlo s nápadem společných národních parků, Československo se vyslovilo pro vytvoření mezinárodních laboratoří, které by sledovaly stav znečištění životního prostředí. Tyto laboratoře by měly být vybaveny jednotnou přístrojovou technikou — metody sledování by měly být rovněž sjednoceny. Tedy opět příležitost pro Rakousko a Západní Německo, jako jediné země, které potřebnou technologii mají k dispozici. A na konec jednání se přece jen došlo k závěru — po návrhu delegace pořádající země — že věci by prospěla (alespoň neformální) schůzka šéfů vlád. Samozřejmě ve vhodném termínu — až budou všechny návrhy zpracovány a dohodnuty podmínky. Československo je — jak ujistil místopředseda vlády Pavel Hrivňák — připraveno toto setkání organizovat.

Drobné zprávy z domova

Bratislava. Od 1. září bude otevřena jednolátá manažerská škola, na níž 40 lektorů (dvánáct z nesocialistických států) bude přednášet 26 ředitelů podniků a jejich náměstků na manažery.

Prachatic. Boubínský prales navštívuje ročně kolem 80 000 turistů, kteří na osmi zastaveních 1,8 km dlouhé cestičky shlédnou nejzajímavější věci.

Zlín. Letos už podruhé zaznamenali vodohospodáři koncem května v řece Dřevici velkou otravu ryb; zhybnuli pstruzi, stěrvle, ostroretky. Po týdnu se katastrofa opakovala únikem chemikálií ze Slušovic.

Praha. Kriminální recidivita v Československu dosahuje často až 40 procent všech spáchaných trestných činů. Recidivita u mládeže od 6 do 15 let dosahuje 40 procent, u mládeže ve věku 15-18 let až 42 procent.

Rožnov pod Radhoštěm. V Tesle koncem května vyrobili dvoumiliontou barevnou televizní obrazovku. Výroba v licenci firmy Toshiba byla zahájena v roce 1985.

Třeboň. Zdejší Botanický ústav se dohodl s rakouskou ekologickou stanicí Waldviertel na regulaci populace kormoránů, aby nebylo narušováno rybníční hospodaření.

Liberec. Zástupci zdejšího Bytexu založili s britskou firmou Barkotex podnik na výrobu technických a bytových textilií pod jménem Flatex. Výrobky jsou určeny jak pro vnitřní trh, tak i pro vývoz.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni
točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny.
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00.

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova

Elisabethenschneise

6380 Bad Homburg / Dornholzhausen

Tel.: 06172 - 33525

**V SAMÉM SRDCI
SAN FRANCISCA****Restaurant**

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Sovětské vojáky odcházejí

Z obce Krupá u Teplic byl 22. května vypraven vlak s nákladem 23 tanků T-72 k odsunu do Sovětského svazu. Podle sovětského generála Ščepina opustilo dosud Československo 264 vozidel a 887 sovětských vojáků. Do konce roku má odejít 1500 vojáků, 192 tanky a 20 bojových letadel.

Praha — Paříž po vodě

Počátkem července se objeví v pařížském předměstském přístavu Gennevilliers čs. motorová nákladní loď Vítkovice s 230 tunami hutního materiálu. K třítydenní cestě po systému západoevropských říčních kanálů vyrazila z Děčína 11. června. Je to první cesta tohoto druhu.

Praha. Podle Svobodného slova dostalo hlavní město svého prvního legalizovaného pouličního písničkáře.

Teplice. Při průtrži mračen 6. června odpoledne udeřil do domu v Gottwaldově ulici kulový blesk a zničil střechu, poškodil štít, stropní trámy, rozvod plynu a elektriny.

Ústí nad Labem. Porucha stávedla v Trmčích znemožnila 16. května jízdu pěti osobních a osmi nákladních vlaků. Zpoždění dopravy: 320 minut.

Kolín. Koncem května přinesl český tisk zprávu, že v Kolíně v noci z 28. na 29. dubna zavraždili dva mladí pachatelé čtyři osoby.

Paskov. Při úniku chlóru v Severomoravských celulózkách se devět dělníků přiotrávilo a muselo být převezeno do nemocnice ve Frýdku.

Bratislava. Byla zřízena nová autobusová linka do Benátek. Cesta trvá 11 hodin, vede přes Štýrský Hradec a Udine. Cena 361 Kčs.

Liptovský Mikuláš. Na zdejší hřbitově byla po převozu z Curychu uložena 10. května urna s tělesnými pozůstatky Aurela Stodoly, který se v ten den před 130 lety v Mikuláši narodil. Proslavil se jako „otec parních turbin“, vynikající technik a vysokoškolský profesor. Působil v Curychu. Spolu s ním byla pohřbena také urna s tělesnými pozůstatky jeho manželky Danny, rozené Pálkové.

Uherské Hradiště. Ludvík Burian, pěstitel tropických rostlin, se po třech letech práce ve svém skleníku konečně dočkal první sklizně banánů. Natrhal jich dvě stě.

Ostrava. Zdejší polský generální konzulát fungoval 4. června jako volební místnost pro polské občany v Československu, kteří chtěli hlasovat ve volbách do varšavského parlamentu. Další volební místnosti byly v Brně, Přerově, Bruntále a Třinci.

Praha. Pro oběti železniční katastrofy v sovětské Baškirii bude odesláno osmdesát čtv. metrů umělé pokočky čs. výroby.

Mělník. Do Labe uniklo prasklým potrubím velké množství kalu, takže podnikům, odborajícím vodu z Labe k technologickým účelům, nastaly obtíže.

Praha. Čs. aerolinie pronajmou dvě moderní letadla Airbus 310 (společná francouzsko-britsko-západoněmecko-španělská výroba) s nimiž budou létat na všechny letiště světa.

Bratislava. Novinkou letošní turistické sezóny jsou hodinové projíždky historickou částí Bratislavy v kočárech, tažených koňmi.

Zásilkový do ČSSR

vyřídíme za Vás

Exportní ceny pro televize, rádia, computery a jiné.

Na požádání zašleme ceník.

WIP — Import — Export

Hummelsteiner Weg 22

8500 Nürnberg 40, tel.: 0911/43 58 20

Krajané v celém světě. V pojištění, v podnikání, financování, půjčkách, prodeji a koupi lékařských praxí a jiných firem, Vám neutrální poradí **AGENTUR PAZDERA**

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22

Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Čs. fotbalisté se šancí na postup na „MS“ 1990 v Itálii

Ačkoli k účasti na XIV. fotbalovém mistrovství světa r. 1990 se přihlásilo 112 zemí všech světadílů, pouze čtyřicet bude dopřáno bojovat od 9. června do 8. července příštího roku v Itálii o titul světového přeborníka. „Squadra azzurra“ jako pořadatel a obhájce světového prvenství Argentina postupují přímo, o 22 zbývajících míst se mezi světovou elitou už rozpoutala velká zápolení. V sedmi evropských skupinách hraje 32 reprezentančních celků o 13 letenek na Apeninský poloostrov. Je mezi nimi i národní mužstvo Československa, jehož vyhlídky na postup nejsou ty nejhorší. Po prohře v Bruselu s Belgičany a vítězství doma nad Lucemburskem a v Bernu nad Švýcarskem obsazují Česlováci momentálně druhé místo, které by stačilo ke kvalifikaci na mistrovství světa. Tři velice těžká kvalifikační utkání však teprve svědčí dr. Jozefa Vengloše čekají.

„Horký podzim“ zahájí čs. fotbalisté doma střetnutím s Portugalskem, na které nemají v kvalifikačních bojích zrovna ty nejlepší vzpomínky. Zápas se bude hrát 6. října, tedy už v době, kdy by měli být ve formě, neboť 1. čs. fotbalová liga ročníku 1989/90 bude odstartována 13. srpna. A už před touto ligovou premiérou bude hrát národní mužstvo Československa na mezinárodním turnaji ve švýcarském Aarau, kde jeho soupeři mají být: předposlední mistr NSR Werder Brémy a mužstvo Hajduku Split. — Ve druhém kvalifikačním utkání podzimu bude čs. tým 25. října hostit švýcarské fotbalisty a boje „o Itálii“ zakončí pak 15. listopadu v Lisabonu střetnutím s Portugalskem.

Čs. fotbalisté v Bruselu nezklamali, domů však jeli bez bodu

Na Heysel stadionu v Bruselu došlo v sobotu 29. dubna k dlouho očekávanému kvalifikačnímu utkání o postup na fotbalové mistrovství světa r. 1990 v Itálii: Belgie — Československo, ve kterém sice čs. národní mužstvo překvapilo svou dobrou hrou, přesto tam prohrálo 1:2 a ztratilo dva velmi cenné body. „Ve fotbale snad není spravedlnost,“ povzdychl si po zápase trenér čs. reprezentace doc. Jozef Vengloš, když k tomu dodal: „Při vši úctě a respektu k belgické kopané si myslím, že v téhle kvalifikaci už měli Belgičané štěstí až dost!“ Zřejmě měl na mysli nejen remízu Belgičanů 0:0 v Bratislavě, ale i právě skončený zápas v Bruselu, kde čs. fotbalisté měli tolik šancí, že by si bývali zasloužili alespoň nerozhodný výsledek.

Belgičané se sice ve 30. minutě gólem Grijsse ujali po chvilkovém zaváhání čs. zadních řad vedení 1:0, jedenáct minut na to však M. Luhový vyrovnal na 1:1. A když se už zdálo, že čs. mužstvo přebírá na hřišti iniciativu, byl to v 77. minutě opět de Grijsse, který vstřelil druhý a jak se později ukázalo vítězný gól domácích fotbalistů. Hned minutu na to měl Spartán Griga — a po něm v 87. minutě Moravčík — velkou šanci na vyrovnání, ale oba dva brankové příležitosti „spálili“.

Teprve v poslední čtvrtině zavládla spokojenost

Hřiště pražské Sparty na Letné bylo 9. května dějištěm čtvrtého kvalifikačního utkání čs. fotbalového národního mužstva v boji o postup na 14. mistrovství světa r. 1990 v Itálii, ve kterém Česlováci porazili podle očekávání svého lucemburského soupeře vysoko 4:0, třeba však říci, že se tak stalo až v posledních patnácti minutách. Už sice v 6. minutě utkání Stanislav Griga získal Československu vedení 1:0, pak však velký tlak čs. mužstva byl bez jakéhokoli efektu a teprve v 76. minutě Skuhravý zvýšil stav na 2:0. Tento gól zřejmě vyvedl Lucemburčany úplně z míry a tak v rozpětí dalších osmi minut inkasovali ještě dvě branky, jejichž autory byli: Bílek a opět Skuhravý. V žádném případě nepodali čs. fotbalisté tak dobrý výkon jako v prohraném bruselském střetnutí s Belgičany. A tak předseda výboru Fotbalového svazu ÚV ČSTV Rudolf Koček správně řekl: „Nejdůležitější je výsledek. Herně jsme asi zcela neoslili.“

Pohled do historie vzájemných mezistátních utkání nám říká, že to bylo sedmé střetnutí: šest vyhráli Česlováci, pouze první zápas obou reprezentačních týmů, který se hrál 23. března 1949 v Bratislavě, skončil nerozhodně 2:2. A tyto dvě branky byly také jediné, které Lucemburčané československým reprezentantům dali (v brance byl Morávek, oba góly Československa vsílil Sláviša Hemele). A tak skóre je impozantní — 22:2.

Vítězství nad zlatem

„Ani bývalý slavný fotbalový reprezentant NSR Uli Stielike nemohl Švýcarům pomoci: jako asistent trenéra Paula Wolfisberga musel i on přihlížet tomu, jak Česlováci dali ve 22. minutě zásluhou Tomáše Skuhravého z pražské Sparty branku, která vedla k jejich vítězství a udělala těžkou za účasti švýcarských fotbalistů na mistrovství světa r. 1990 v Itálii.“ To napsal ve svém referátu o kvalifikačním utkání Československa se Švýcarskem v Bernu redaktor západoněmecké tiskové sportovní služby SID, když k tomu ještě dodal: „Po tomto gólu ovládli kondičně lépe připravení a

taktičtější Česlováci dění na bernském stadionu a nakonec zaslouženě zvítězili.“ K tomu třeba dodat, že švýcarský soupeř měl ve druhém poločasu — především však v poslední půlhodině utkání — převahu, více ze hry, ani však v této fázi hry si nevypracoval jednu nebezpečnější šanci. Zadní řady Československa v čele s brankářem pražské Sparty Janem Stejskalem, skvěle hrajícím Františkem Strakou (hraje v NSR za Borussia Mönchengladbach), Janem Kociánem (St. Pauli Hamburg) i nejlepším čs. fotbalistou posledních dvou sezón Ivanem Haškem z pražské Sparty byly prostě k nepřekonání. A že i útočníci Stanislav Griga a střelec gólu Tomáš Skuhravý (kterého v závěru nahradil ostravský Václav Daněk) zahráli dobře, o tom by mohl více hovořit švýcarský brankář Martin Brunner, který už v prvních jedenácti minutách střetnutí měl co dělat, aby zlikvidoval dvě jejich téměř stoprocentní brankové příležitosti. A při hodnocení hry reprezentačního týmu Československa nesmíme opomenout pochválit ani bývalého kapitána pražské Sparty a nyní hráče holandského mistra PSV Eindhoven Jozefa Chovance, z jehož skvěle provedeného rohového kopu (třetího v pořadí) dal Tomáš Skuhravý „zlatý gól“ zápasu.

Pořadí VIII. kvalifikační skupiny

1. Belgie	5	3	2	0	9:2	8
2. Československo	5	3	1	1	8:2	7
3. Portugalsko	3	2	1	0	5:2	5
4. Švýcarsko	4	1	0	3	5:6	2
5. Lucembursko	5	0	0	5	1:16	0

Jubilant F. Plánička

V pátek 2. června se v Praze (ne zrovna v tom nejlepším zdravotním stavu) dožil 85. narozenin náš nejslavnější fotbalový brankář a jeden z nejlepších čs. fotbalistů vůbec — František Plánička, jehož jméno je úzce spjato s nejúspěšnější érou pražské Slavie, ale i čs. národního mužstva třicátých let. Pro své brankářské umění, ale i skromnost a ryzí charakter stal se na sklonku své republiky miláčkem příznivců sportu v celém Československu.

V letech 1923-1938 oblékl F. Plánička v 969 oficiálních zápasech červenobílý dres pražské Slavie, se kterou se stal osmkrát mistrem Československa. A ačkoli pro fanoušky Slavie jsou nezapomenutelné Pláničkovy výkony v utkáních Středoevropského poháru, přece jen největší triumfy slavil v reprezentačním týmu Československa, jehož byl (v těch 73 zápasech) sedmatřicetkrát kapitánem. Přestože svou kariéru zakončil až 12. června 1938 v Bordeaux ve čtvrtfinálovém utkání mistrovství světa s Brazílií (kdy při srážce s Brazilcem Peraciem si zlomil ruku v zápěstí), za vrchol jeho fotbalové dráhy je všeobecně považována účast v čs. národním mužstvu na mistrovství světa r. 1934 v Itálii, kdy se Československo probojovalo senačně až do finále, v tom však (10. června tomu bylo 55 let) nešťastně prohrálo s domácími Itálií po prodloužení 1:2.

Málokdo v Československu ví, že František Plánička se se svou chotí zúčastnil před dvaceti roky (od 30. srpna do 1. září 1969) v Torontu sedmého sjezdu čs. sportovců v zahraničí, kde se po více než dvaceti letech sešel s nejslavnějším hokejistou třicátých let Pepou Malečkem, svým velkým přítelem (který zemřel v září 1982 v New Yorku).

K 85. narozeninám přejeme F. Pláničkovi ještě mnohá léta!

Dvě tokijské remízy se Sověty

Japonský hokejový svaz pozval na druhou polovinu května do Tokia dvě nejúspěšnější evropská mužstva stockholmského světového šampionátu: hokejisty SSSR a Československa, aby se tu spolu s domácími Japonci zúčastnili turnaje o „Japonský pohár“, s cílem propagace ledního hokeje v této zemi „vycházejícího slunce“. A oba reprezentační celky předvedly před vyprodaným hledištěm ve všech zápasech hokej na nejvyšší úrovni, kterým byli tokijští diváci přímo nadšeni. Jich oba vzájemné duely skončily nerozhodně 3:3 a 2:2 a tak (podle předem stanovených pravidel turnaje) se dělily nejen o vypsané prémie, ale i o prvenství v soutěži. Originální Japonský pohár zůstal doma, Česlováci i mužstvo SSSR dostali kopie trofeje. Sovětská „sborná komanda“ měla sice nakonec lepší skóre (porazila Japonce 10:1 a 10:6, švédenci dr. Pavla Wohla „pouze“ 7:1 a 6:3), ale to nehrálo tentokrát roli.

Obě střetnutí Československa se Sovětským svazem (soupeř už nastoupil bez svých 4 opor, které s reprezentací skončily: bez Makarova, Larionova, Krutova a Fetisova, čs. národní mužstvo bez brankáře Dominika Haška, který se připravoval na studijní zkoušky) byla skvělé úrovně. V prvním utkání, které skončilo 3:3 vedlo mužstvo SSSR po dvou třetinách 3:1 (gól Československa dal — na 1:1 — J. Kučera), čs. tým však v závěrečné třetině ovládl hru a brankami Růžičky (v 52. minutě) a Vlacha (v poslední minutě) vyrovnal na 3:3. — V odvetném utkání (2:2) vedlo naopak čs. národní mužstvo nad Sověty po 28 minutách góly Růžičky a Válka už 2:0, Sovětům se však podařilo v 31. minutě Kamenským nejen snížit na 1:2, ale v 51. minutě ještě Bjakinem vyrovnat na 2:2.

Psychické extempore Ivana Lendla v Paříži

Světový tenista číslo jedna Ivan Lendl, který třikrát dominoval na mezinárodních přeborech Francie v Paříži, se tentokrát na Roland Garros stadionu francouzské metropole neprobíjaval ani do čtvrtfinále tohoto grandslamového turnaje. Po suverénních vítězstvích nad Němcem Patrickem Kühnlem, Američanem Derickem Rostagnou a Australanem Darrenem Cahilem, prohrál Lendl už v boji o účast ve čtvrtfinále se sedmnáctiletým Američanem čínského (tajvanského) původu Michaellem Changem v dramatickém utkání trvajícím 4:41 hodiny v pěti sadách 6:4, 6:4, 3:6, 3:6 a 3:6. A i když třeba říci, že Michael Chang je mimořádně talentovaný tenistou, který má před sebou velkou sportovní kariéru (nakonec francouzské přebory vyhrál, když ve finále porazil Švéda Stefana Edberga v pěti setech — Edberg měl na něho ve 4. setu deset míčků na tři rozhodující brejky, ani jeden však neproměnil!) a ovládá (až na podání) celý bohatý rejstřík úderů, o tomto jeho triumfu a prvořadě světové tenisové senzaci rozhodlo psychické extempore Ivana Lendla. Lendl, který v utkání s Changem měl dvanáct es, hrál v obou dvou prvních setech dobře. Nebyl to sice tentokrát nadprůměrný výkon, ale vše vypadalo na to, že si i s tímto soupeřem poradí. V sedmém gamu třetí sady však Lendl svým chvilkovým zaváháním prohrál své podání, soupeř vedl 4:3, což zřejmě vyvedlo v Paříži jako číslo jedna nasazeného Lendla z konceptu. Najednou působil nejistým dojmem, byl neklidný, čehož důsledkem byla nejen ztráta třetího, ale i čtvrtého setu — vždy 3:6. V tu chvíli se už hrálo čtyři hodiny, což bylo nad síly i o dvanáct let mlad-

šího Changa, který byl na kurtu na zhroucení. V této fázi hry, pro něho kritických momentech, zvolil taktiku, která položila Lendla úplně „na lopatky“. Zvedal míčky do výše několika metrů, při podání Ivana Lendla stál uprostřed své poloviny kurtu, svůj servis hrál dokonce zespolu, neustálým pitím nějaké tekutiny přerušoval hru (byl dokonce rozhodčím napomínán), prostě byl to destruktivní tenis, který redaktor švýcarského odborného časopisu „Sport“ vycházejícího v Curychu Daniel Fricker nazval „Psycho-Terror“ — psychickým terorem; ten však Changovi pomohl k vítězství nad Lendlem. Lendl v těchto rozhodujících minutách zápasu na kurtu už ani nereagoval, úplně kapituloval před Changovými „novými tenisovými metodami“. Tenis hrát nezapomněl, světovou tenisovou jedničkou zůstává i nadále, ale blamáž to byla.

Nejúspěšnější Jana Novotná

Poprvé po letech na 59. mezinárodní přebory Francie v tenisu nepřijala Martina Navrátilová, která se prý v klidu (na neznámém místě) připravuje na travnatých dvorcích na neoficiální mistrovství světa ve Wimbledonu, kde by chtěla hrát ještě jednou důležitou roli. Zda se jí to podaří, těžko říci. Za její nepřítomnosti, nejlepší reprezentantkou čs. tenisové školy byla v Paříži Jana Novotná, která prohrála až boj o semifinále s pozdější vítězkou francouzských přeborů Arantxou Sanchezovou ve dvou setech 2:6 a 2:6 (Sanchezová porazila ve finále Němku Steffi Grafovou 7:6, 3:6 a 7:5). Spolu s Helenou Sukovou se Jana Novotná kvalifikovala až do semifinále čtyřhry, v tom však čs. reprezentantky podlehly argentinsko-německé dvojici Sabatiniová-Grafová 1:6 a 2:6.

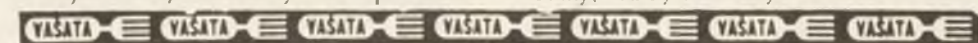
Další čs. tenistky i tenisté však na pařížské antuce neuspěli. Tak Helena Suková prohrála už v 2. kole s Japonkou Kijimutovou 1:6 a 5:7, Karel Nováček (rovněž ve 2. kole) se Španělem Bruguerou ve 4 setech 4:6, 1:6, 6:1 a 3:6; syn posrpnových čs. emigrantů usazených ve Švýcarsku Jakub Hlášek se dostal do 3. kola, v tom však podlehl Argentinci Mancinimu v pěti sadách a zbývajícím tenistě jako Milan Šrejber, Marian Vajda „vypadli“ ze soutěže už v úvodním utkání.

Věčný smolař M. Mečíř

Olympijský vítěz Miloslav Mečíř, který je v současné době na desátém místě světového tenisového žebříčku ATP, věčně marodí. Vždyť v posledních dvou sezónách musel víc „odpočívat“, než byl schopný startovat s úspěchem na mezinárodních turnajích. Letos sice vyhrál skvěle obesanou soutěž Grand Prix v kalifornském Indian Wells, už však při závěrečné utkání tohoto turnaje (ve kterém porazil člena francouzského daviscupového družstva Yannicka Noaha 3:6, 2:6, 6:1, 6:2 a 6:3) pocítoval znovu bolesti v zádech. Ty pak nepolevily, s spíše naopak: už o dva dny později měl Mečíř v Key Biscayne na Floridě absolvovat úvodní utkání turnaje, zápas však musel Peruánci Yzagovi pro nesnesitelné bolesti vzdát. Ihned odjel do Prahy, kde po několika dnech byli funkcionáři Čs. tenisového svazu přesvědčeni o tom, že bude do čtvrtfinálového utkání Davisova poháru s NSR fit. Ale bohužel, nestalo se tak. Neubráním se dojmů, že v těch dnech měl Mečíř konečně vyhledat nějakého pořádného odborníka, který by ho vyléčil. To však by znamenalo, že musí na dobré dva tři měsíce zanechat tenisu. Místo toho však Miloslav Mečíř odletěl na mezinárodní mistrovství Itálie v Římě, kde hned v 1. kole okusil hořkost prohry s téměř až dosud neznámým italským tenistou Camporesem, při které se na dvorci Foro Italica pohyboval jako v mátohách. Bolesti pak způsobily, že Mečíř ztratil na jistotě i těch úderů, které jsme u něho obdivovali. V této „formě“ odjel pak s ostatními čs. tenisty na 12. ročník tzv. Světového poháru reprezentačních týmů do západoněmeckého Düsseldorfu, kde nejenže sám neuspěl (prohrál tu všechna tři utkání), ale svou hrou „nakazil“ i Milana Šrejbra, a tak se stalo, že čs. družstvo, které tu v minulosti soutěž dvakrát vyhrálo (1981 a 1987), prohrálo všechna tři střetnutí: se Švédskem a s Austrálií 0:3 a s Argentinou 1:2. Jediný bod s Jihoameričany získali Česlováci ve čtyřhře, když dvojice Mečíř-Korda vyhrála nad Argentinci Franou a Luzou ve třech setech 6:3, 1:6 a 7:5. A to vše byla špatná předzvěst pro druhý grandslamový turnaj roku — mezinárodní přebory Francie v Paříži, které začaly už den na to — v pondělí 29. května. Alespoň pro Mečíře. Ten totiž na Roland Garros stadionu francouzské metropole prohrál rovněž už v úvodním střetnutí a to s Francouzem Tulasnym ve 4 setech 6:2, 4:6, 1:6 a 3:6, když se k bolestem v zádech přidalo i bolavé koleno.

Telegraficky: Fotbalisté pražské Sparty zvítězili v posledním ligovém utkání sezony 88-89 nad Trnavou 6:1 a stali se po šestnácti mistry Československa. Podrobnosti příště.

K. Drážďanský

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

